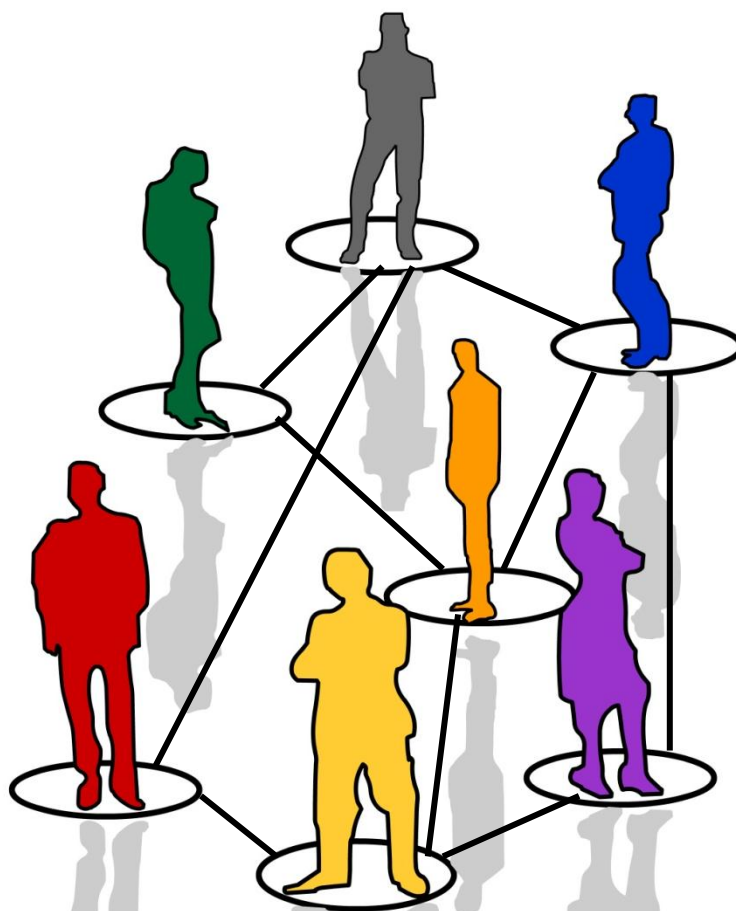

Rapportage Vitaliteitscan
Burgerkracht Hillegom
Juni 2012

Vitaliteitscan Burgerkracht

Colofon

Uitgever: JSO Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling
Tekst: Jamal Akkouch en Vincent Kokke
Datum uitgave: Juni 2012
Bezoekadres: JSO Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling
Nieuwe Gouwe Westzijde 1, 2802 AN Gouda
Postbus 540, 2800 AM Gouda
T 0182 547888
F 0182 547889
E info@jso.nl
www.jso.nl

Copyright © 2012 JSO Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling
Uit deze uitgave mag niets worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, retrieval systemen of op welke andere wijze dan ook zonder toestemming van JSO.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
2.Verantwoording activiteiten en gehanteerde werkwijze	5
2.1 Doelstellingen Vitaliteitscan Burgerkracht	5
2.2 Aanpak Vitaliteitscan Burgerkracht.....	5
2.3 Werkwijze	6
3. Analyse en conclusie gegevens Vitaliteitscan Burgerkracht Hillegom	7
3.1 Vragenlijst vrijwilligersorganisaties	7
3.3 Conclusie vitaliteitsscan ?	8
4. Samenvatting en conclusies interviews vrijwilligersorganisaties.....	9
4.1 Vrijwilligersinzet	10
4.2 Bijdrage aan Wmo doelen.....	12
5. Terugkoppeling.....	15
5.1 Medewerkers Welzijn Hillegom	15
5.2 Netwerkbijeenkomst.....	15
5.3 Conclusies JSO	15
5.4 Aanbevelingen JSO	16
5.5 Inbreng vrijwilligersorganisaties	16
6. De Mesdagflats.....	18
6.1 Informele netwerken	18
6.2 Eropaf.....	18
6.3 Leefbaarheid en sociale binding	18
6.4 Aandachtpunten in de Mesdagflats	19
7. Uitkomst van de pilot Vitaliteitscan Burgerkracht	20
7.1 Aandachtsgebieden	20
7.2 Aanbeveling(en)	21
Bijlage 1: Vragenlijst Burgerkracht Hillegom	22
Bijlage 2: Rapportage resultaten vragenlijst vrijwilligersorganisaties.....	29
2.1 Basisgegevens	29
2.2 Vraagstelling Vitaliteitscan Burgerkracht	29
Bijlage 3: Gespreksleidraad.....	51
3.1 Gespreksleidraad professionals:.....	51
3.2 Leidraad vragenlijst vrijwilligersorganisaties	51
Bijlage 4: Opvallende uitspraken.....	53
Bijlage 5: Voorbeeld methodieken.....	55
Bijlage 6: Methodiek "Tijd voor Elkaar"	56
6.1 Achtergronden	56
6.2 De kern van de methodiek	57

Inleiding

De Wmo is een wet die er op gericht is dat (kwetsbare) mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen (blijven) doen in de samenleving. De Wmo regelt o.a. hulp bij het huishouden, zorgt voor goede informatie over hulp en ondersteuning die mensen kunnen krijgen, maar ondersteunt ook bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. Van de burger wordt verwacht dat die eerst steun zoekt bij het eigen netwerk en dan pas aanklopt bij de overheid.

Voor het welslagen van de Wmo is de inzet van burgers en vrijwilligers cruciaal. Vrijwilligers vormen het “cement” van onze samenleving. Het blijkt dat als mensen deelnemen in sociale netwerken zij zelf meer hulp, aandacht en zorg ontvangen, maar ook gevraagd worden om iets voor een ander te betekenen. Burgers zetten zich al in voor elkaar en de gemeenschap. Burgers lossen veel problemen zelf of onderling op via hun netwerken van familie, burens en vrienden. Dat is de vitaliteit van de Hillegomse gemeenschap.

De gemeente Hillegom wil de vitaliteit van de sociale netwerken in de Hillegomse samenleving waar mogelijk steunen, versterken en ten volle benutten. Het doel is dat kwetsbare mensen meer greep krijgen op hun eigen leven doordat hun eigen netwerk tegenslagen of bedreigingen op kan helpen vangen. De gemeente Hillegom heeft daarom JSO gevraagd de kracht van de vrijwillige inzet in Hillegom in beeld te krijgen en vernemen wat de knelpunten zijn in de sociale netwerken van familie, burens, vrijwilligersinitiatieven en -organisaties. Zij heeft daarom de Stichting Welzijn Hillegom en Stichting JSO gevraagd meer zicht te bieden op de bestaande sociale netwerken van vrijwilligersorganisaties en vrijwilligersinitiatieven in Hillegom.

Naast dat de vrijwilligersorganisaties gevraagd zijn een vragenlijst in te vullen, waaraan meer dan 30 organisaties gehoor hebben gegeven, hebben medewerkers van beide organisaties interviews gehouden onder de sleutelfiguren van de vrijwilligersorganisaties en andere sociale netwerken. Daarmee verwachten we een goed beeld te kunnen bieden van de kracht van de sociale netwerken in Hillegom en hoe deze te versterken zijn.

Op basis daarvan zal de gemeente geadviseerd worden hoe zij de vrijwilligersorganisaties en de sociale netwerken in Hillegom kan versterken.

De verschillende vrijwilligersorganisaties en sociale netwerken die hebben deelgenomen aan de opbouw van de Vitaliteitscan Burgerkracht in Hillegom worden voorafgaand aan de definitieve opstelling van het advies, uitgenodigd voor een netwerkbijeenkomst.

2. Verantwoording activiteiten en gehanteerde werkwijze

Binnen de Wmo en Welzijn Nieuwe Stijl wordt veel nadruk gelegd op het verbeteren van de formele structuren (professionalisering van het welzijnswerk) enerzijds en de informele (vrijwilligersnetwerken en zelforganisaties) anderzijds. Kwaliteit van het welzijnswerk en de relatie tussen overheid en welzijnswerk zijn hiervoor speerpunten. In essentie gaat het bij Welzijn Nieuwe Stijl om het aanspreken van burgers op de eigen kracht, en de eigen verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving. Voor gemeenten is het van belang om zicht te hebben op de kracht van hun 'civil society' (informele netwerken en verenigingen), want er blijkt een grote bereidheid onder vele burgers te bestaan om iets te doen voor de samenleving.

JSO biedt gemeenten en maatschappelijke organisaties: wooncorporaties, zorginstelling etc. een quickscan, waardoor de civil society in kaart wordt gebracht. Duidelijk wordt hoe krachtig en slagvaardig de sociale netwerkstructuur al is, en welk potentieel hier nog ligt. Op deze manier kan de gemeente, maatschappelijke organisaties gericht faciliteren en ondersteunen.

De Vitaliteit Scan Burgerkracht kan benut worden voor zowel een nulmeting als vervolgmetingen. De scan kan ingezet worden op zowel buurt, wijk of dorpsniveau. De gemeente kan de scan gebruiken voor het verkrijgen van inzicht in de mate waarin er burgerkracht bestaat, als wel benutten voor het vormen van beleid gericht op het faciliteren van versterking of vermindering van de druk op de civil society. Voor de civil society geldt dat met de scan aangetoond wordt welk belang de civil society vertegenwoordigt. Zij zullen zich serieus en gesteund voelen in hun activiteiten en diensten. Zij krijgen zicht op witte vlekken, kansen en mogelijkheden en de wijze waarop de gemeente eventuele belemmeringen kan oplossen of bestaande burgerkracht kan versterken.

2.1 Doelstellingen Vitaliteitscan Burgerkracht

Met de Vitaliteitscan worden de volgende doelen beoogd:

- Inzicht verkrijgen in de omvang van de civil society: Formele netwerken en informele netwerken.
- Inzicht verkrijgen in de aanwezige eigenschappen die bijdragen aan zelfredzaamheid van individuele burgers bij de formele en informele netwerken.
- Bieden van handreikingen voor beleidsinterventies, waarmee de gemeente en/of welzijnswerk praktisch mee aan de slag kan gaan ter versterking van zelfredzaamheid van burgers (eigen kracht) en de civil society (vrijwillige inzet).

2.2 Aanpak Vitaliteitscan Burgerkracht

De Vitaliteit Scan Burgerkracht (VSB) van JSO is een praktisch onderzoeksinstrument en bestaat uit vijf fasen:

- Het in kaart brengen van gemeentelijk beleid.
- Een beschrijving (tellen en vertellen) van de bestaande civil society (formele en informele associaties).
- Analyse van de gegevens en een inschatting van de draaglast en draagkracht van de civil society.
- Een netwerkbijeenkomst van de civil society en het maatschappelijk middenveld voor validering uitkomsten en realiseren onderlinge "verbindingen".
- Aanbevelingen gericht op versterking van de burgerkracht en het wegnemen van belemmeringen.

JSO heeft de Vitaliteit Scan Burgerkracht uitgezet in de gemeente Hillegom in samenwerking met een lokale partner, de Stichting Welzijn Hillegom.

2.3 Werkwijze

De gemeente Hillegom wil de kracht van de vrijwillige inzet in Hillegom beter in beeld krijgen en vernemen wat de knelpunten zijn in de sociale netwerken van familie, burens en vrijwilligersinitiatieven en organisaties. Zij heeft daarom Stichting Welzijn Hillegom en JSO gevraagd om meer zicht te bieden op de bestaande sociale netwerken van vrijwilligersorganisaties en vrijwilligersinitiatieven in Hillegom. Op basis daarvan zal de gemeente geadviseerd worden hoe zij de vrijwilligersorganisaties en de sociale netwerken in Hillegom kan versterken.

Op verzoek van de gemeente Hillegom heeft JSO het initiatief genomen voor het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van een proef Vitaliteitscan Burgerkracht in het kader van de Regionale Agenda Samenleving (RAS Holland Rijnland) in samenwerking met de stichting Welzijn Hillegom.

De stappen die genomen zijn:

1. Er is in overleg met de Stichting Welzijn Hillegom een vragenlijst opgesteld (zie bijlage 1). Deze vragenlijst is uitgezet bij in totaal 104 organisaties. De vrijwilligersorganisaties konden de vragenlijst via internet of schriftelijk invullen. In totaal 39 organisaties hebben deelgenomen aan de vragenlijst. De resultaten van de vragenlijst zijn per vraag weergegeven in bijlage 2. Een nadere analyse van de gegevens treft u aan in hoofdstuk 3.
2. Er hebben een aantal interviews plaatsgevonden met een aantal professionals in Hillegom op het terrein van wonen, zorg, welzijn en veiligheid. De input van de professionals is benut als achtergrond informatie voor de interviews met vrijwilligersorganisaties en sleutelfiguren. De gespreksleidraad van deze interviews is opgenomen in bijlage 3.1.
3. Met in totaal 16 vrijwilligersorganisaties hebben verdiepende interviews plaatsgevonden. De gespreksleidraad van de interviews treft u aan in bijlage 3.2. De resultaten van de interviews zijn verwerkt in een samenvatting en conclusies (zie hoofdstuk 4).
4. De resultaten van de vragenlijst en de interviews zijn teruggekoppeld met de Stichting Welzijn Hillegom, zie 5.1. Daarnaast is er een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor de geïnterviewde vrijwilligersorganisaties. JSO heeft op deze bijeenkomst haar bevindingen (conclusies en aanbevelingen) gepresenteerd, zie 5.3 en 5.4.
5. Om meer zicht te krijgen op de informele netwerken hebben we als pilot bewoners op straat in de buurt van de Mesdagflats en Meerdorp geïnterviewd, zie hoofdstuk 6.
6. Ter afsluiting zijn de resultaten van de Vitaliteitscan Burgerkracht verwerkt in hoofdstuk 7: "Uitkomst van de pilot Vitaliteitscan Burgerkracht".

3. Analyse en conclusie gegevens Vitaliteitscan Burgerkracht Hillegom

3.1 Vragenlijst vrijwilligersorganisaties

In oktober 2011 is een start gemaakt met de opbouw van de vitaliteitscan burgerkracht door onder de bestaande vrijwilligersorganisaties een vragenlijst te verspreiden om een goed in beeld te krijgen van wat de organisaties doen en op welke wijze zij o.a. bijdragen met activiteiten en diensten aan de “sociale binding” in Hillegom en/of ze bijdragen aan de leefbaarheid of zelfredzaamheid van burgers.

In overleg met de Stichting Welzijn Hillegom is de vragenlijst (bijlage 1) opgesteld voor de vrijwilligersorganisaties. Met deze vragenlijst hebben wij basisgegevens van vrijwilligersorganisaties verzameld.

De kernelementen daarin zijn:

1. De contactgegevens van de organisatie;
2. De doelen van de organisatie en/of het project;
3. Bestaansduur van de organisatie;
4. Vanuit welke sector de organisatie actief is;
5. De belangrijkste activiteiten of diensten die de organisatie aanbiedt;
6. Knelpunten van de organisatie;
7. Specifieke diensten of activiteiten van de organisatie op het gebied van leefbaarheid, sociale binding/samenhang, zelfredzaamheid;
8. Doelgroepen die gebruik maken van de activiteiten en/of diensten van de organisatie;
9. Het schaalniveau waarop de organisatie de meeste activiteiten en/of diensten worden aangeboden;
10. De kenmerken en eigenschappen van de organisatie;
11. Waar de organisatie goed in is of minder goed;
12. Aanbod aan vrijwilligers binnen de organisatie (vrijwilligersbeleid);
13. Aantal leden/ deelnemers van de organisatie;
14. Aantal actieve leden van de organisatie;
15. Subsidie of financiële relaties van de organisatie;
16. Ondersteuningsstructuur van de organisatie;
17. Toekomstverwachtingen van de organisatie;
18. De beperkingen waar de organisatie tegenaan loopt;
19. Contacten met andere verenigingen of vrijwilligersorganisaties;
20. Contact met marktpartijen;
21. Wat heeft de organisatie nodig om iets (meer) te (kunnen) betekenen in de Wmo;
22. Suggesties en/of ideeën hoe mensen meer en beter mee kunnen doen in Hillegom?

De vragenlijst werd eind oktober 2011 verspreidt onder zo'n 104 vrijwilligersorganisaties actief in Hillegom. Hierbij is gebruik gemaakt van de database van de Stichting Welzijn Hillegom. De vrijwilligersorganisaties konden de vragenlijst schriftelijk en via een antwoordnummer insturen dan wel de vragenlijst via internet invullen. Er zijn 39 vrijwilligersorganisaties die de vragenlijst hebben ingevuld. Daarnaast zijn er enkele organisaties geweest die nog wel contact hebben opgenomen per telefoon of per e-mail om aan te geven dat de vragenlijst naar hun idee niet van toepassing was voor hun organisatie.

3.2 Analyse

Het eerste dat opvalt is dat alle organisaties al relatief lang actief zijn binnen Hillegom. 72% van alle respondenten is langer dan 25 jaar actief in de gemeente. Ondanks deze lange voorgeschiedenis geven 16 van de 26 respondenten aan dat ze moeite hebben met het vinden van nieuwe vrijwilligers/leden. Ook

de zoektocht naar bestuursleden is steeds moeilijk, ondanks dat een van de respondenten aangeeft dat mensen meer vrije tijd te besteden hebben. Wel kan het zijn dat de zoektocht naar lokale vrijwilligers eventueel lastiger is doordat de aanzienlijk deel van de inwoners (ruim 3000 volgens een van de respondenten) al betrokken is bij het vrijwilligerswerk in de gemeente. Ook moeten de organisaties steeds hogere eisen stellen aan de vrijwilligers, op basis van regel- en wetgeving, aldus een respondent.

Opvallend is ook dat weinig organisaties (15%) één of meerdere social media account(s) hebben. Zeker voor de jeugd maakt dit het onaantrekkelijker om actief te worden. Terecht wordt opgemerkt in de enquête, dat de oudere doelgroep zich niet aangesproken voelt met dit soort media, maar in de zoektocht naar (jongere) vrijwilligers kan het handig zijn om een of meerdere accounts te hebben.

Een groot aantal organisaties is afhankelijk van de gemeente, als het gaat om een subsidierelatie. Toch is het goed om te zien dat verschillende organisaties al nauw samenwerken met marktpartijen of fondsen om op een andere manier geld te verkrijgen. Een enkele organisatie werkt samen met een marktpartij op inhoudelijk of organisatorisch vlak. Het is goed om te zien dat elke organisatie in hun overzicht andere marktpartijen als samenwerkingspartner opgeeft. Dit laat zien dat er een goede spreiding is en niet altijd een beroep wordt gedaan op dezelfde ondernemer(s).

Verrassend is het wel om te zien dat als er contacten tussen vrijwilligersorganisaties worden genoemd, dit vaak contacten zijn met landelijke of regionale partijen waarmee wordt samengewerkt en niet zo zeer contacten zijn met organisaties uit Hillegom zelf. In de onderlinge contacten in Hillegom valt dus nog wel het een en ander te verbeteren. Hierbij is het wel goed om aan te tekenen dat ongeveer 50% van de organisaties aangeeft niet te zitten wachten op contact met andere organisaties. De noodzaak om dit contact te verbeteren, dan wel op te zetten, wordt niet gevoeld bij een groot aantal organisaties. Dit blijkt ook uit het feit dat slechts 1 organisatie zegt ondersteuning te krijgen van het Vrijwilligerssteunpunt.

50% van de respondenten geeft aan dat ze niet actief zijn op de gebieden; Zelfredzaamheid, Sociale binding of Leefbaarheid. Over de bijdrage die vrijwilligersorganisaties leveren op het terrein van de Wmo doelen is met de vrijwilligersorganisaties gesproken tijdens de verdiepende interviews (zie 4.2).

Ondanks de aanwezigheid van een (online) lokaal nieuwskanaal vinden de meeste organisatie het lastig om hun activiteiten onder de aandacht te brengen. Hierbij lijkt ook van beide kanten geen samenwerking gezocht te worden. Onduidelijk is of dit gebeurt uit onwetendheid van elkaars activiteiten of dat partijen geen samenwerking wensen.

3.3 Conclusie vitaliteitsscan

Als er al sprake is van informele contacten met andere organisaties, dan uit zich dat niet in het ontstaan van samenwerkingsverbanden in Hillegom. Veel organisaties werken regiogericht en werken liever samen met soortgelijke partners in de regio, dan met organisaties uit Hillegom. In de onderlinge afstemming en uitwisseling van informatie, tips en agenda's zou er een slagvaardiger vrijwilligersnetwerk kunnen ontstaan in Hillegom, waar partijen kunnen profiteren van elkaar. Op basis van deze enquête lijkt dat nu nog onvoldoende te gebeuren.

Ook zouden organisaties via sociale media kunnen proberen meer mensen aan zich te binden, eventueel om korte vrijwilligersactiviteiten te verzorgen of om hun netwerk in Hillegom te verbreden. Het inzetten van sociale media kan ook het vraagstuk van het lastig vinden van nieuwe vrijwilligers eventueel ondervangen. Dit hangt af van de manier waarop de sociale media worden ingezet.

Positief is de samenwerking met het bedrijfsleven. Naast sponsoring van de activiteiten wordt geprobeerd om elkaar op inhoudelijk vlak te vinden of samenwerking te zoeken op punten waar het bedrijfsleven een

steentje bijdraagt aan activiteiten. Dat er veel verschillende marktpartners worden genoemd, is een goed teken, maar ook hier lijken duidelijk scheidingen tussen de netwerken te liggen.

4. Samenvatting en conclusies interviews vrijwilligersorganisaties

Er zijn in totaal met 16 vrijwilligersorganisaties nadere afspraken gemaakt over een interview. De Stichting Welzijn Hillegom heeft 9 interviews gehouden en JSO 7 interviews.

1. Hillegomse Tennisclub
2. interview Vluchtelingenwerk Zuid-Holland Noord
3. KBO Hillegom
4. vrijwilligersorganisatie: Hillegomse Harmonie Kapel (HHK)
5. Speeltuin Jeugdland Hillegom
6. Schaakclub De Uil
7. Speeltuinvereniging Weerestein
8. EHBO
9. Radio Boterbloem
10. Muziekschool?.
11. Veilig Verkeer Hillegom.
12. Basisschool De Giraf
13. Scouting (vereniging) Tjarda Hillegom
14. Kansplus
15. buurtvereniging "de buurt"
16. SDO korfbal

In de opgestelde gespreksleidraad van de interviews hebben de navolgende onderwerpen/ vragen centraal gestaan.

Deel vrijwilligersinzet:

- Hoe worden vrijwilligers geworven en behouden?
- Hoe worden vrijwilligers gewaardeerd?
- Worden de talenten en capaciteiten van de achterban benut?
- Is er sprake van een onder of oververtegenwoordiging van bepaalde groepen?
- Welke belemmeringen ervaren vrijwilligers organisaties over inzet vrijwilligers?
- Werken vrijwilligers organisaties samen in Hillegom?

Deel bijdrage aan Wmo doelen:

- Wat is de bijdragen van vrijwilligersorganisaties aan het realiseren van de Wmo doelen?
- Hoe kijken vrijwilligersorganisaties naar de leefbaarheid in buurten?
- Hoe maken vrijwilligersorganisaties ruimte voor kwetsbare groepen in hun activiteiten?
- Wat doen vrijwilligersorganisaties om zelfredzaamheid van burgers te stimuleren?
- Hoe dragen vrijwilligersorganisaties aan versterken van sociale binding in de buurt?

Deel informele netwerken

- Welke informele initiatieven zijn er in Hillegom?
- Wat is de bijdrage van deze informele netwerken aan Wmo doelen?

4.1 Vrijwilligersinzet

4.1.1 Werving, rollen en taken

Voor alle organisaties waarmee gesproken is, geldt dat de vrijwilligers de spil vormen van de organisatie, zowel in de organisatie als in de uitvoering van de activiteiten of diensten. Dat geldt voor de speeltuin, de Harmonie, maar ook voor de basisschool, want op die manier raken ouders betrokken bij het wel en wee op school en de opvoedingssituatie van hun kinderen.

Sommige organisaties lopen er tegenaan dat deelnemers denken dat ze een dienst of product af nemen alsof de vereniging een bedrijf is. Deze gebruikers zijn ook niet echt bereid om zich in te zetten voor de vereniging onder het mom van: “*ik betaal er toch voor*”. Specifieke vrijwilligerstaken zijn dan ook weer moeilijker vervulbaar. Ook een organisatie als de EHBO merkt dat mensen wel gebruik maken van hun diensten (vaak ook nog vanuit een werksituatie), maar zich onvoldoende realiseren dat het om vrijwilligerswerk gaat waar ze gebruik van maken. Het is vooral “*brengen en weinig halen*”. Het is lang niet overal kommer en kwel, in de meeste organisaties zijn mensen bereid om zich in te zetten zoals bij de KBO.

In de meeste vrijwilligersorganisaties is het duidelijk wat er van de vrijwilligers wordt verwacht. Dat wordt bij de intake of via informatie op de website (speeltuin Weerestein) in een zo'n vroeg mogelijk stadium kenbaar gemaakt. Een aantal organisaties maakt veel werk van een goede inwerkperiode (muziekschool) of er wordt een handboek benut om vrijwilligers houvast te bieden in de inwerkperiode en daarna (Vluchtelingenwerk). Bij de speeltuin Weerestein wordt een nieuwe vrijwilliger altijd ingewerkt door een “oude rot”. Het valt op dat de organisaties heel positief staan ten opzichte van de bereidheid van hun vrijwilligers om energie te steken in de organisatie en de activiteiten van de organisatie. Een aantal verenigingen heeft dan ook vrij zelfstandige commissies in het leven geroepen die de verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering; dat werkt vaak goed!

Soms is het noodzakelijk om heldere eisen te formuleren omdat het om intensief en niet het meest gemakkelijke vrijwilligerswerk gaat. Zo vraagt het Vluchtelingenwerk minimaal een HBO denk- en werkniveau en een langdurige inzet.

Vrijwilligersorganisaties proberen in de uitoefening van hun rol en taken gebruik te maken van de talenten onder hun leden, maar realiseren zich daarbij dat sommige taken (zeg maar de minder leuke klussen) bijvoorbeeld de schoonmaak, simpelweg bij toerbeurt verdeeld moeten worden (Harmonie).

Lang niet alle vrijwilligersorganisaties hebben een vastgesteld vrijwilligersbeleid, met daarin opgenomen verantwoordelijkheden en taken. Ook werken de meeste vrijwilligersorganisaties niet met vrijwilligerscontracten en/of vrijwilligersvergoedingen. Sommige organisaties overwegen om in de nabije toekomst meer op papier te zetten, vooral ook om te laten blijken dat vrijwilligerswerk wel vrijwillig is maar niet vrijblijvend.

De geïnterviewde organisaties werven hun vrijwilligers op verschillende manieren variërend van mond tot mond reclame tot gebruik maken van TV en regionale kranten. In de diverse interviews passeerde een uitgebreid pallet van mogelijkheden:

- Per mail en oproepen in de nieuwsbrief;
- Een beroep doen op de leden van de organisatie;
- Een oproep in de schoolkrant, stukje in de krant;
- Mond tot mond reclame;
- Persoonlijke contacten;
- Organiseren van een schooltoernooi;
- Via de plaatselijke pers;
- Permanent advertentie in het steunpunt vrijwilligers;
- Lokale werkbladen;

- Via posters;
- Regionale kranten;
- Lokale kranten;
- Weekkranten;
- Website en TV;
- Actief zoeken naar nieuwe medewerkers door de huidige vrijwilligers zelf;
- Vrijwilligers melden zich spontaan aan;
- Vaak komen de vrijwilligers zelf naar de vereniging (leden van de club).

Toch blijkt uit de interviews dat de persoonlijke benadering (in de “eigen kring”) het meest effectief is en de meeste vrijwilligers oplevert. Een nadeel daarvan is natuurlijk dat met die aanpak bijna uitsluitend vrijwilligers gezocht en gevonden worden onder gelijkgestemden. Daarmee komen anderen niet in beeld, waardoor de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van de vereniging beperkt blijft.

Sommige verenigingen blijken geen problemen te ervaren met het werven van vrijwilligers zoals bv. de Scouting en de basisschool. Andere verenigingen merken dat mensen van buitenaf een zeer bewuste keuze maken om bij hen vrijwilligerswerk te verrichten (VVN en muziekschool).

Enkele vrijwilligersorganisaties ervaren dat de huidige nieuwe vrijwilligers en dat geldt zeker voor jongeren, anders in het vrijwilligerswerk staan (Kansplus). Het werk moet aansluiten op hun interesse en ze willen vaak iets gericht ondernemen en zich tijdelijk of voor een klus of specifieke opdracht inzetten (buurtvereniging de buurt). De verenigingen constateren ook dat de vrijwilligers bij hun organisatie vaak ook vrijwilliger zijn bij andere vrijwilligersorganisaties.

4.1.2 Waardering, benutten talenten en behouden vrijwilligers

Alle vrijwilligersorganisaties hebben op de één of andere wijze de waardering van hun vrijwilligers hoog in het vaandel staan. Een aantal verenigingen ziet de wijze waarop zij de vrijwilligers begeleiding biedt (Vluchtelingenwerk) ook als waardering. Het ter plaatse tijdens de activiteiten zorgen voor een goede “verzorging” (Tennisclub) wordt ook als blijk van waardering gezien. Het onderhouden van persoonlijk contact zodat het bestuur toegankelijk blijft voor ideeën en suggesties wordt in dit verband ook genoemd (speeltuin Weerestein). Daarnaast worden er allerlei vormen gehanteerd van waardering zoals een barbecue, kaartje met verjaardag, cadeautje, bedankweekend, etentje, openings en afsluitende dag van het seizoen, een gezellige avond organiseren en soms door het aanmelden van actieve vrijwilligers bij de gemeente voor de verkiezing van “de vrijwilliger van het jaar”.

Enkele organisaties geven aan dat vrijwilligers die actief zijn vaak erg gemotiveerd zijn en nog wel eens de grens overschrijden van het aantal uren per week dat zij eigenlijk actief zijn, omdat het moeilijk is om de juiste mensen op de juiste plaats te krijgen. Het bestuur veroudert en goede jongere opvolgers vinden is een probleem. Ook is het soms lastig om specifieke vrijwilligerstaken vervuld te krijgen zoals verkeersregelaars bij een groot evenement etc. Bij de meeste organisaties wordt niet specifiek gebruik gemaakt van de capaciteiten en talenten van leden, omdat besturen van deze organisaties geen zicht hebben in krachten en talenten van de leden of gebruikers/ deelnemers. Hierdoor worden dus de capaciteiten en talenten van vrijwilligers over het algemeen niet goed benut. De meeste organisaties beschikken ook niet over een gericht vrijwilligersbeleid. Mede hierdoor worden talenten van vrijwilligers niet optimaal benut.

Sommige vrijwilligersorganisaties geven aan wel zoveel mogelijk te willen aansluiten op de talenten van hun leden of deelnemers (als potentiële vrijwilligers). Sommigen geven daarbij aan dat het persoonlijke contact daarbij erg belangrijk is want daardoor ontstaan er kansen en mogelijkheden om mensen optimaal in te zetten (speeltuin Weerestein).

4.1.3 Onder/oververtegenwoordiging in vrijwilligersorganisaties

Het is moeilijk voor sommige organisaties om de juiste mensen op de juiste plaats te krijgen. De leeftijdsgroep van 55+ers is behoorlijk oververtegenwoordigd in het vrijwilligerswerk in Hillegom. De besturen van de verenigingen hebben de neiging om te vergrijzen (Ouderenbonden, Kansplus). Het vinden van goede opvolgers is erg moeilijk (Tennisvereniging). Er zijn daarbij ook typische verschillen te bespeuren. Zo constateert bv. het Vluchtelingenwerk dat zij bijna uitsluitend werken met 50+ vrouwen terwijl de scouting bijna alleen vrijwilligers heeft in de leeftijdscategorie 18-25 jaar.

4.1.4 Gebruik sociale media

Uit de interviews met de vrijwilligersorganisaties in Hillegom is gebleken dat een groot deel van deze organisaties geen gebruik maakt van de sociale media. Een uitzondering wordt gevormd door de muziekschool. Zo'n 50% van de verenigingen heeft een eigen website. Enkel maken maar gebruik van Hyves of Twitter (Harmonie). Een aantal verenigingen brengt een blad/ schoolkrant uit (KBO, basisschool). Vaak worden er combinaties gemaakt tussen het informeren via een website en het uitbrengen van schriftelijk materiaal (clubblad e.d.). Sommigen maken gebruik van de e-mailadressen van leden, deelnemers (Basisschool, buurtvereniging de buurt). Een enkele vereniging maakt gebruik van de mogelijkheden om via de website in interactie te treden met de leden om bijvoorbeeld klachten of wensen te inventariseren (Tennisvereniging). Maar ook het radioprogramma Boterbloem is als radioprogramma niet actief op bv. Facebook of Twitter.

4.1.5 Financiering verenigingen

De meeste verenigingen ontvangen een bescheiden subsidie van de gemeente en krijgen voor hun activiteiten vaak externe financiering via fondsen en/of sponsoring, naast dat de leden uiteraard een belangrijke basis vormen van de financieringsgrondslag van de verenigingen. Die verenigingen die beschikken over een eigen ruimte zijn in staat om deze te verhuren en op deze wijze (andere) inkomsten te verwerven.

4.2 Bijdrage aan Wmo doelen

4.2.1 Huidige praktijk

Vrijwilligersorganisaties in Hillegom dragen op verschillende manieren bij aan de doelstellingen van de Wmo. Hoewel sommige organisaties niet concreet weten hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan Wmo doelstellingen, omdat ze vinden dat de Wmo eigenlijk te ver van hun afstaat. Wat gebeurt er zoal op het terrein van de doelen van de Wmo: leefbaarheid, sociale binding en zelfredzaamheid:

De tennisvereniging geeft aan dat zij op dit moment al over specifieke ouderenteams beschikken en tennis voor alleenstaanden organiseren. De stichting vluchtelingenwerk is dagelijks bezig om de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van vluchtelingen te versterken maar ook de binding tussen de vluchteling en zijn of haar omgeving te versterken.

De speeltuin Weerestein organiseert op zaterdag voor een groep verstandelijk gehandicapte kinderen van de "Hartekamp" activiteiten: enerzijds gericht op "respijtzorg" anderzijds op het creëren van ontmoetingen tussen twee werelden. Het onderhoud van de speeltoestellen en het "rijdend materieel" wordt uitgevoerd door enkele jongeren van de "Hartekamp" als dagbestedingsaanbod.

Radio Boterbloem werkt in 7 zorginstellingen; het brengt muziek bij mensen thuis en zorgt voor de nodige ontspanning. Zij merken dat het bezoeken van tehuizen door de bewoners zeer op prijs gesteld wordt. Zij hebben daardoor wel zicht op de vragen en behoeften van bewoners maar doen daar niets mee.

De muziekschool ziet zichzelf als een onderdeel van de voorzieningeninfrastructuur die bijdraagt aan de sociale binding tussen mensen.

De vereniging Veilig Verkeer Nederland heeft fietslessen en scootmobielcursussen die bijdragen aan de zelfstandigheid en mobiliteit van mensen als een belangrijke voorwaarde om isolement te voorkomen en mee te kunnen doen in de samenleving.

De scouting biedt jongeren met een “rugzak” de mogelijkheid om aan de activiteiten van de scouting mee te doen. Zij doen dat in samenspraak met de ouders. Waar nodig wordt de landelijke koepel ingeschakeld voor onder andere deskundigheidsbevordering.

De Harmonie is van mening dat je als vereniging je moet realiseren dat je ook een verantwoordelijkheid hebt naar de omgeving waar je gevestigd bent. Zij hebben daarom ook geïnvesteerd in het pand en oplossingen om overlast tegen te gaan.

Kansplus is een Wmo-vrijwilligersvereniging pur sang. Zij richten zich op de ondersteuning van de sociale netwerken rondom de betrokkene met voorlichting, lotgenoten bijeenkomsten en sociale activiteiten. Zij hebben met een groot deel van de doelgroep contact en daardoor goed zicht op wat er onder de doelgroep speelt en leeft en waar behoefte aan is op individueel en collectief vlak.

De buurtvereniging “de buurt” richt zich primair op het behoud en versterken van de leefbaarheid in de buurt en het aanbrengen van een verbinding tussen de buurt en de gemeente. Daarnaast richt zij zich op het versterken van de sociale binding tussen buurtgenoten waardoor mensen elkaar beter leren kennen en bereid zijn vragen te stellen en hulp te bieden.

De KBO biedt ondersteuning aan individuele ouderen en neemt deel aan specifieke projecten gericht op het zelfstandig functioneren van ouderen. Zij hebben de nodige kennis van behoeften en vragen onder de doelgroep ouderen die lid zijn van hun organisatie.

De meeste organisaties geven aan meer te kunnen bijdragen aan WMO-doelen dan nu gebeurt. Deze organisaties geven aan dat ze meer ondersteuning nodig hebben bij het werven van de juiste vrijwilligers die kwetsbare groepen kunnen begeleiden tijdens activiteiten. Ook doen vrijwilligersorganisaties veel voor hun leden in het kader van ondersteuning, zoals inschakelen van hulp voor een van de leden indien nodig. Bijvoorbeeld helpen bij verhuizen, signaleren van problemen onder leden etc.; zeker de ouderen en alleenstaande moeders met kinderen. Organisaties die voor specifieke doelgroepen werken, zijn vrij goed op de hoogte van wat deze groep nodig heeft.

4.2.2 Meer ruimte voor kwetsbare groepen en versterken zelfredzaamheid

In de interviews is aandacht gegeven aan de mogelijkheden die de verenigingen voor zichzelf zien om extra bij te dragen aan de Wmo doeleinden.

De Tennisvereniging wil graag mogelijkheden bieden aan mensen met een beperking om te tennissen. Als dat nodig is, zou de begeleiding extern geboden moeten kunnen worden. Men merkt op dat als je een dergelijke impuls wilt opbouwen dat je dan soms tegen een enorme bureaucratie van papier moet opboksen.

Vluchtelingenwerk ziet mogelijkheden om haar werk verder te versterken wanneer er meer vrijwilligers beschikbaar komen. De focus zou dan vooral kunnen komen te liggen op de ondersteuning van oudere vluchtelingen en alleenstaande moeders.

De scouting geeft aan dat zij (nu al) werven onder kwetsbare doelgroepen. Binnen hun werkwijze en

aanpak zijn voldoende mogelijkheden aanwezig om juist jongeren met een rugzak een plek te bieden waar zij zich kunnen ontplooien.

De EHBO geeft aan dat hun aanbod open staat voor kwetsbare groepen. In het kader van zelfredzaamheid wordt binnen de organisaties aandacht gegeven aan mensen die lid willen worden, maar financieel niet draagkrachtig genoeg zijn.

Hoewel kwetsbare groepen in mindere mate vertegenwoordigd zijn in meeste organisaties, wordt het lidmaatschap voor mensen met financiële beperkingen toch mogelijk gemaakt. Ook worden kwetsbare leden doorverwezen naar bestaande mogelijkheden bij de gemeente.

Kansplus is de laatste tijd bezig om te bekijken of er rondom mensen met een verstandelijke beperking een individueel netwerk te bouwen is. Daarin zou de Stg. Welzijn een belangrijke rol kunnen vervullen om vrijwilligers te vinden en te binden. In dat netwerk zouden vrijwilligers deel moeten nemen die de continuïteit kunnen waarborgen, dat heeft deze doelgroep van verstandelijk beperkte mensen of mensen met een GGZ achtergrond wel nodig. Het idee van het opzetten van netwerken rondom individuele personen heeft Kansplus ook besproken met de ouderenbonden. Kansplus twijfelt eraan of men op wijkniveau voldoende in staat zal zijn om inclusie te organiseren, wellicht op dorpsniveau.

De KBO is goed op de hoogte van wat er bij de leden speelt en leeft: door het persoonlijk contact van de leden met de vrijwilligers bij uitreiken bladen en door de maandelijkse bijeenkomsten voor leden. Ten aanzien van leefbaarheid, zelfredzaamheid en sociale binding levert de KBO al een bijdrage door het inschakelen van hulp voor een van de leden indien nodig (bv helpen verhuizen, ondersteuning door eigen ouderenadviseur), het signaleren van problemen (mogelijk gemaakt door sterke binding met leden en andersom en de sociale controle d.m.v. de vrijwilligers) en het uitvoeren van projecten zoals het tot stand komen van een netwerk ouderenmishandeling en het project Langer wonen in eigen woning. Vervolgens wil KBO meer aandacht geven aan de ouderen met uitsluitend een AOW en de ouderen met een psychische beperking.

4.2.3 Meer ruimte voor sociale binding

Sociale binding en samenhang vinden deels plaats in de vrijwilligersorganisaties zelf en door de beschikbaarheid van een eigen ruimte en/of gebouw. Dat geldt zeker voor de gebiedsgerichte organisaties, zoals bijvoorbeeld de speeltuinen. Sommigen stellen de accommodatie ter beschikking voor bewoners uit de wijk en andere organisaties; dat is direct daarmee een inkomstenbron. Hierdoor krijgt het gebouw van die organisatie een wijk -en buurtfunctie. De speeltuinvereniging Jeugdland denkt voor de toekomst dat haar gebouw meer en meer ook een buurtfunctie moet gaan vervullen.

Niet alle verenigingen beschikken over ruimte, maar zouden dat wel graag willen. Tijdens de interviews is gebleken dat de verenigingen weinig tot geen contact hebben over het onderling gebruik maken van ruimte of accommodatie. Het bevorderen van sociale binding vergt o.a. dat mensen op een laagdrempelige wijze kennis kunnen nemen en maken met de doelen (prestatievelden) van de Wmo en ook met instellingen die daarmee aan de slag zijn. De speeltuinvereniging Weerestein heeft bijvoorbeeld de ambitie uitgesproken om bijeenkomsten te organiseren in een bepaalde frequentie waarbij de wijkagent, STEK en wellicht het Wmo loket aanwezig zijn.

4.2.4 Signalering kwetsbare buurten

In de interviews worden een aantal kwetsbare buurten aangedragen, waaronder: Oranjebuurt, Zeeheldenbuurt, de Mesdagflats, Dorp 1 en 2 en het achterste deel van de Brouwerslaan. Als pilot zijn bewoners op straat in de buurt van Mesdagflats geïnterviewd. In hoofdstuk 6 is het verslag van deze interviews opgenomen.

5. Terugkoppeling

5.1 Medewerkers Welzijn Hillegom

Op donderdag 29 maart jl. is een terugkoppelingsbijeenkomst gehouden voor betrokken medewerkers van Welzijn Hillegom bij interviews met maatschappelijke organisaties. Aan de hand van de tussentijdse rapportage hebben de medewerkers die interviews hebben afgenomen, gekeken naar welke concrete acties ondernomen kunnen worden om de kwetsbare groepen in Hillegom te ondersteunen door de inzet van de omgeving waar deze groepen wonen en leven. Tijdens de bijeenkomst hebben de betrokken medewerkers de volgende opmerkingen gemaakt en/of aanvullingen gedaan op basis van hun ervaringen met de interviews:

1. Uit de interviews blijken de geïnterviewden het toch vrij lastig te vinden om aan te geven wat hun inzet betekent voor de Wmo. Pas als je gaat uitleggen en doorvraagt, dan gaat bij hen een lichtje branden en weten ze die bijdrage te benoemen.
2. De vraag hoe het zou komen dat er weinig bekend is over informele netwerken kwam regelmatig terug in de gesprekken met de geïnterviewden; het vermoeden bestaat dat er veel overlap bestaat tussen de formele netwerken (vrijwilligersorganisaties) en de informele netwerken.
3. Er is geconstateerd dat er weinig onderlinge contacten zijn tussen vrijwilligersorganisaties in Hillegom. Er zijn vrijwilligers die vrijwilligerswerk verrichten voor meerdere organisaties in het dorp. Ondanks dat blijven de onderlinge contacten van vrijwilligersorganisaties beperkt.
4. Medewerkers van Welzijn Hillegom vinden dat zij als professionals niet goed bekend zijn met de leefbaarheid en de sociale binding in de buurt van de Mesdagflats, dat geldt in mindere mate voor het jongerenwerk.
5. De consulent mantelzorg die contacten heeft in de Mesdagflats, heeft aangegeven dat de vraagverlegenheid bij bewoners in de Mesdagflats herkenbaar is en ervaart het heel sterk bij haar cliënten.
6. Medewerkers van Welzijn Hillegom pleiten ervoor om analoog aan de gemeente Lisse een wijkregisseurs functie te creëren in Hillegom met de focus op sociale samenhang en leefbaarheid in wijken.
7. Er wordt gesuggereerd een platform op te richten voor vrijwilligersorganisaties om de onderlinge samenwerking te stimuleren en hun inzet voor kwetsbare groepen te vergroten.

5.2 Netwerkbijeenkomst

Aan de hand van de tussentijdse rapportage hebben wij op 19 april 2012 een netwerkbijeenkomst gehouden voor alle vrijwilligersorganisaties die betrokken waren bij de diepte interviews. Tijdens de netwerkbijeenkomst werden de voorlopige conclusies en de aanbevelingen besproken met de deelnemers. Vervolgens werden de deelnemers geïnformeerd over zowel de resultaten van de vragenlijst als de resultaten van de interviews. Vervolgens hebben de deelnemers aan de bijeenkomst stil gestaan bij de rol van vrijwilligersorganisaties in het realiseren van de Wmo doelen leefbaarheid en zelfredzaamheid en hun bijdragen op het gebied van sociale binding.

5.3 Conclusies JSO

De aanwezigen op de netwerkbijeenkomst konden zich goed vinden in de conclusies van JSO. De conclusies zijn:

1. Er bestaat binnen de vrijwilligersorganisaties tevredenheid over de uitvoering van activiteiten en de mogelijkheden om de vrijwilligers daarin te waarderen.
2. Vrijwilligersorganisaties hebben moeite om voldoende vrijwilligers, met name jongere, te werven en te binden.
3. Vrijwilligersorganisaties hebben soms moeite om de financiën voor activiteiten op peil te houden.

4. De organisaties zijn sterk gericht op de uitvoering van hun taken en minder gericht op hun mogelijkheden om mensen te laten participeren, om aan te sluiten op hun talenten en hun expertise te benutten.
5. De vrijwilligersorganisaties zijn sterker verticaal georiënteerd op de regio en de sector waarbinnen zij opereren en minder gericht op de horizontale verbindingen onderling.
6. De vrijwilligersorganisaties benutten nog onvoldoende de mogelijkheden die de sociale media hun kan bieden.
7. Er is een bepaalde mate van (financiële) afhankelijkheid ten opzichte van de gemeente en men benut niet elkaars expertise m.b.t. tot hybride financieringsmogelijkheden van fondsen en bedrijfsleven.
8. Onderling weten de vrijwilligersorganisaties elkaar nog onvoldoende te vinden en gebruik te maken van elkaars faciliteiten en expertise.
9. De bijdrage van de vrijwilligersorganisaties op het terrein van de Wmo ligt vooral op het terrein van sociale binding.
10. In potentie kunnen de vrijwilligersorganisaties in het licht van de Wmo doelstellingen een belangrijke rol vervullen in het creëren van mogelijkheden voor vrijwilligerswerk als middel tot participatie. Daarnaast hebben vrijwilligersorganisaties op basis van hun rol in de sociale binding de mogelijkheid om netwerken op te bouwen waardoor mensen iets voor elkaar betekenen.
11. Er zijn in Hillegom enkele buurten met een zekere oververtegenwoordiging van kwetsbare groepen waarvoor aandacht gewenst is. De aanwezige vrijwilligersorganisaties hebben de navolgende buurten genoemd; Mesdagflats, Patrimonium, Zeeheldenbuurt en Weerestein.

5.4 Aanbevelingen JSO

Naast de conclusies zijn de aanbevelingen van JSO besproken. De aanwezigen konden zich vinden in de aanbevelingen. De aanbevelingen zijn:

1. Het verrichten van vrijwilligerswerk is een belangrijk participatiemiddel. In het kader van het verder uitbouwen van het vrijwilligersbeleid van de organisaties dient meer nadruk te liggen op het beter benutten van de talenten, capaciteiten en interesses van de achterban. Als middel daartoe kan de BRONmethodiek dienen.
2. De mogelijkheden van vrijwilligersorganisaties om bij te dragen aan de opbouw van sociale netwerken verdient meer aandacht.
3. De vrijwilligersorganisaties kunnen in onderlinge samenwerking meer en beter gebruik maken van de sociale media waardoor vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd.
4. De vrijwilligersorganisaties zouden meer inzet kunnen plegen op het opbouwen van contacten met fondsen en marktpartijen die betrokken zijn bij de lokale gemeenschap.
5. De initiatieven van een aantal vrijwilligersorganisaties op het Wmo terrein (leefbaarheid, sociale binding en zelfredzaamheid) kunnen als voorbeeld dienen voor anderen.
6. Vrijwilligersorganisaties zouden zich moeten realiseren dat naast hun uitvoerende taken, het bieden van de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen in de toekomst in het licht van de Wmo steeds belangrijker wordt.
7. In een aantal buurten in Hillegom waar sprake is van een zekere oververtegenwoordiging van kwetsbare groepen zou sociale netwerkontwikkeling gestimuleerd moeten worden, waardoor mensen onderling meer voor elkaar kunnen betekenen.
8. Tussen de vrijwilligersorganisaties onderling kunnen de horizontale verbindingen versterkt worden door de focus te leggen op gezamenlijke PR, inzet sociale media, realiseren van hybride financiering, uitwisseling van kennis en ervaring en het benutten en/of opbouwen van afzonderlijke en gezamenlijke faciliteiten.

5.5 Inbreng vrijwilligersorganisaties

Naar aanleiding van de bespreking van de conclusies en aanbevelingen zijn er nog enkele punten naar voren gebracht door de aanwezige vrijwilligersorganisaties:

1. Men wil graag een keer uitleg over de achtergronden, uitgangspunten en resultaten van de Bronmethodiek.
2. De organisaties zouden met gebruikmaking van sociale media meer naar buiten willen treden (promotie maatschappelijke verenigingen).
3. De vrijwilligersorganisaties zouden het een goed idee vinden als er een sociale kaart komt met informatie over doelen, faciliteiten, en activiteiten van de verenigingen in Hillegom.
4. Het verzoek aan de gemeente Hillegom is veel administratieve rompslomp te voorkomen. Zij willen zich toch vooral bezig houden met de uitvoering van hun taken.

Ter afsluiting hebben de aanwezige vrijwilligersorganisaties afgesproken om half jaarlijks een netwerkbijeenkomst te organiseren om tot uitwisseling van ervaringen te komen.

6. De Mesdagflats

6.1 Informele netwerken

Informele netwerken zijn een mooi middel om bepaalde personen in de samenleving te betrekken en uit een sociaal isolement te halen. Dit geldt vooral voor mensen met een verstandelijke handicap, mensen met een lichamelijke beperking, jongeren en ouderen. Juist bij deze groepen kunnen, naast deelnemen aan buurtactiviteiten, de traditionele manieren om in groepen dingen samen te doen. Formele netwerken dienen daarvoor speciale aandacht te hebben. Er zijn tijdens gesprekken en interviews met vrijwilligersorganisaties in Hillegom een beperkt aantal informele netwerken naar voren gekomen en benoemd.

Informele netwerken zijn actief in 'de Buurt' (de Parallelweg), de bomenbuurt en de wijk Patrimonium. Het gaat om hechte buurten waar relatief veel aan burenhulp gedaan wordt. Informeel initiatief Max: een zeer betrokken en actieve vrijwilliger in de wijk Meer en Dorp. Bij de Mesdagflats zijn er, op een netwerk na, geen andere informele netwerken aangetroffen. Binnen Stichting Vluchtelingenwerk ZH-N zijn op initiatief van vrouwelijke vluchtelingen twee vrouwengroepen ontstaan die regelmatig bij elkaar komen. Vanuit de Tennisclub is een weduwengroep ontstaan die regelmatig samen eten of dingen ondernemen.

6.2 Eropaf

In onze gesprekken met professionals in de gemeente Hillegom, heeft men ons aangeraden gesprekken te gaan voeren met sleutelfiguren van de bewoners van de Mesdagflats. Deze buurt is vaak genoemd door professionals als aandachtgebied waar veel kwetsbare bewoners wonen. Om een beter beeld te krijgen van de zelfredzaamheid van de bewoners en de sociale binding in de buurt, heeft JSO gesprekken gevoerd met enkele sleutelfiguren op straat bij de Mesdagflats. Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat bewoners in deze buurt naar tevredenheid wonen. In de buurt, is Stek Wonen (wooncorporatie STERK) actief en druk bezig is met onder andere de renovatie van de hoofdingangen van de flats.

6.3 Leefbaarheid en sociale binding

Tijdens de interviews kwam naar voren dat bewoners zich zorgen maken over het feit dat sommige (jonge) bewoners, over sleutels van andere flats beschikken. De geïnterviewden geven aan dat het

onrust oplevert bij bewoners: “Er wordt ingebroken in de schuren zonder dat er inbraakschade te zien is”. Men is blij dat de flats van nieuwe sloten worden voorzien.

Het algemene gevoel is dat de netheid in de buurt verbeterd kan worden en dat de sociale contacten van bewoners onderling beperkt is. De bewonerscommissie heeft een nieuwjaarsbijeenkomst gehouden voor alle bewoners van de flats met als doel de sociale contacten van bewoners onderling te stimuleren. De opkomst bij deze bijeenkomst was zeer beperkt. Verder geven geïnterviewden aan dat er weinig activiteiten worden georganiseerd voor bewoners van de Mesdagflats. Ook bewoners nemen zelf weinig initiatief. Er worden dus zelden activiteiten in de buurt georganiseerd, waardoor mensen elkaar beter zouden kunnen leren kennen.

De bewonerscommissie telt zeven vrijwilligers met diverse achtergronden. De coördinator van de bewonerscommissie geeft aan dat het ontstaan van dit netwerk is gericht op de sociale binding van bewoners. Hij merkt op dat de leefbaarheid in de buurt en de onderlinge sociale cohesie van bewoners veel inzet vergt van iedereen. Hij vindt het jammer dat bewoners daar zelf niet zoveel in (willen of kunnen) betekenen. Naar het idee van de coördinator is het in een buurt die heterogeen van samenstelling is ook moeilijker om nieuwe netwerken op te bouwen. Tevens lijkt het erop dat veel bewoners geen behoefte hebben aan contacten met andere bewoners; men leeft erg op zich zelf. Soms heeft dat te maken met de verschillen in leeftijd en/of afkomst. De coördinator is van mening dat ondanks dat, mensen wel mogelijkheden moeten krijgen om in contact met elkaar te komen door bijvoorbeeld de organisatie van sociaal culturele activiteiten. Het kan misschien ook jeugd stimuleren om andere bewoners een handje te helpen.

Wat viel ons op?

Een bewoonster (70 jaar) die op de begane grond woont, uit zich negatief over de ontwikkelingen in de buurt. Ze heeft steeds minder goed contact met de bewoners in de flat. Zij ziet zich zelf geconfronteerd met het plan van de woningbouwvereniging waarbij een flink deel van haar tuin(tje) moet worden omgezet in twee parkeerplaatsen. Zij heeft een verstandelijk gehandicapte dochter die bij haar thuis woont. Zij zou daarom wel ergens anders willen wonen, maar naar haar zeggen komt ze niet in aanmerking voor woningen die ze graag wil, omdat dat veelal starterswoningen zijn. Haar dochter maakt gebruik van de dagbesteding via Filadelfia en Raamwerk. Mevrouw heeft een PGB voor haar dochter. Ze ervaart de administratie wel als “veel gedoe”.

6.4 Aandachtpunten in de Mesdagflats

Punten die aandacht vragen in het gebied van de Mesdagflats zijn:

- Overlast: er is sprake van harde muziek, en jeugd blijft naar het oordeel van bewoners te lang op de binnenplaats hangen;
- Voorzieningen: Er zijn weinig voorzieningen voor jeugd waardoor overlast in de buurt ontstaat;
- Kwetsbare groepen: Er zou volgens bewoners meer aandacht moeten zijn voor de groep van ex-psychiatrische patiënten (dagbestedingsprogramma, meedoen in de maatschappij etc.);
- Veiligheid in de buurt; Bewoners spreken over inbraken in de schuren;
- Sociale binding; Meer activiteiten voor bewoners versterkt de sociale contacten en leefbaarheid;
- Bewoners stimuleren voor nieuwe informele initiatieven en acties; hierin kan een professional een belangrijke stimulerende rol vervullen.

7. Uitkomst van de pilot Vitaliteitscan Burgerkracht

JSO (expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling; vanaf 2012 samengevoegd met PJ Partners Stimulans en Stichting Meander) heeft in Hillegom de pilot Vitaliteitscan Burgerkracht (vsb) gedraaid. De vsb bestaat uit een schriftelijke enquête onder vrijwilligersorganisaties, aangevuld met interviews met 16 vrijwilligersorganisaties die hebben deelgenomen aan de enquête. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met een aantal bewoners in enkele buurten. Het doel van de vsb is om een beeld te achterhalen van de kracht van formele en informele sociale netwerken en aanbevelingen te doen om deze te faciliteren en versterken.

Het algehele beeld van de vsb is dat er in Hillegom sprake is van een groot aantal formele en informele sociale netwerken. De formele sociale netwerken zijn gekoppeld aan het verenigingsleven met ruim 3000 actieve vrijwilligers en een meervoud aan deelnemers / leden. De vrijwilligersorganisaties blijken goed in staat te zijn om de uitvoering van hun activiteiten en diensten te realiseren. Aandacht binnen het vrijwilligersbeleid vergt de werving van nieuwe (jonge) vrijwilligers en het beter benutten van aanwezige talenten en capaciteiten van de achterban. Extra mogelijkheden en kansen liggen er in het beter benutten van sociale media, toenadering zoeken bij marktpartijen, het realiseren van horizontale samenwerking tussen de vrijwilligersorganisaties en daarmee het gebruik maken van elkaars expertise en faciliteiten.

Uit de inventarisatie blijkt dat verschillende organisaties, naast hun rol op het terrein van sociale binding, zich zelf onderschatten op hun (potentiële) bijdrage aan de Wmo doelen als leefbaarheid en zelfredzaamheid. Verschillende vrijwilligersorganisaties verrichten inmiddels op het terrein van het versterken van de zelfredzaamheid nieuwe initiatieven voor kwetsbare groepen. In potentie kunnen deze organisaties een belangrijke rol vervullen bij het verder uitbouwen van sociale netwerken, waarbinnen mensen iets voor elkaar kunnen betekenen (sociaal, praktische en emotionele steun).

Het is en blijft een uitdaging voor de vrijwilligersorganisaties om zich in te spannen voor het realiseren van diensten voor kwetsbare groepen. Het is voor de vrijwilligersorganisaties echter ook belangrijk dat zij zich realiseren dat naast hun uitvoerende taken, het bieden van de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen in de toekomst in het licht van de Wmo steeds belangrijker wordt.

De informele netwerken die genoemd worden door de geïnterviewden, worden door formele netwerken geïnitieerd (tennis club, vluchtelingen werk etc.). De informele sociale netwerken zijn nergens aan gekoppeld en ontstaan spontaan vanuit onderlinge relaties als familiebanden, vriendschapsbanden of goede burens. Over het algemeen kennen de mensen elkaar in de wijk, is het contact onderling redelijk tot goed, maar lopen ze niet de deur bij elkaar plat. Contacten zijn vaak oppervlakkig; van elkaar groeten tot een praatje op straat. Naast burens pikken een gebakje mee op de verjaardagen en steken her en daar elkaar de helpende hand toe bij klussen in en om het huis.

7.1 Aandachtsgebieden

Tijdens de diepte interviews met de professionals zijn meerdere buurten als aandachtsgebied / kwetsbare wijk genoemd. Als proefgebied hebben medewerkers van JSO contact gelegd met buurtbewoners in de buurt van de Mesdagflats door gesprekken aan te knopen op straat.

Elsbroek is een wijk die verdergaand aan het vergrijzen is. Het verdwijnen van jeugdvoorzieningen als de speeltuin Elsbroek, de peuterspeelzaal, het openbaar onderwijs en straks locatie Paulus van het Fioretti college onderstrepen de leegloop van jeugd uit de wijk. De komst van ouderenvoorzieningen als de

woonzorgzone met uitbreiding van verzorgingstehuis Bloemswaard onderstrepen de aanwas van ouderen naar de wijk.

Uit de gesprekken met de buurtbewoners blijkt dat er bij veel van hen behoefte is aan wat extra ondersteuning en er sprake is van vraagverlegenheid. Aan de andere kant is er bij veel buurtbewoners de bereidheid om een helpende hand toe te willen steken maar is er ook sprake van aanbodverlegenheid. Het is zaak deze verlegenheid op te heffen zodat vraag en aanbod aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Wat ontbreekt in de wijk is de stimulans tot “lichte” ontmoeting en juist dat is voor het versterken van sociale netwerken en het doorbreken van de vraag en aanbodverlegenheid van groot belang. Als namelijk de kwaliteit en de omvang van sociale netwerken voldoet, zullen mensen meer participeren en sneller kunnen rekenen op sociale ondersteuning. Sociale netwerken verminderen de vraag naar professionele zorg. Juist ook zwakke schakels (geen intensief contact) blijken van grote waarde voor sociale ondersteuning. “Een goede buur is beter dan een verre vriend”. Helaas wonen kwetsbare inwoners vaak daar waar de sociale binding onder druk staat.

De Vitaliteitscan Burgerkracht in Hillegom laat ook zien dat er vanuit diverse maatschappelijke organisaties inzet wordt gepleegd in de wijk om buurtbewoners te ondersteunen en de leefbaarheid van de wijk te verbeteren. Dit zijn echter in de meeste gevallen op zichzelf staande acties die ad hoc worden opgepakt en uitgevoerd met weinig onderlinge afstemming, coördinatie en samenwerking.

7.2 Aanbeveling(en)

In de paragrafen 5.3 en 5.4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. De hoofdaanbeveling van JSO is om op basis van signalen outreachend gebiedsgericht te investeren in de opbouw van sociale netwerken met gebruikmaking van een geëigende methodieken (bijvoorbeeld Tijd voor elkaar¹) door een sociaal werker aan te stellen die:

- Oog heeft voor de kwetsbare buurtbewoners;
- Sociale netwerken ontwikkelt en verder versterkt door te stimuleren dat ze activiteiten uitvoeren voor en met elkaar, gebaseerd op wederkerigheid, vraag, aanbod en acceptatieverlegenheid doorbreekt,
- Coördinatie voert op de inzet van maatschappelijke organisaties op het gebied van sociale binding ontmoeting, zelfredzaamheid (netwerkontwikkeling) en leefbaarheid.
- Aanspreekpunt is voor de wijk en een zichtbare veldwerker is.
- Een netwerk vrijwilligersorganisaties weet op te bouwen t.b.v. uitwisseling van kennis en ervaring.
- Sociale media weet te benutten.
- Bijdraagt aan het gebruikmaken van elkaars expertise en faciliteiten
- Vrijwilligersorganisaties ondersteuning geeft bij het optimaal benutten van talenten en capaciteiten aanwezig bij de achterbannen (bijvoorbeeld met de BRONmethodiek) en het werven en binden van nieuwe (jonge) vrijwilligers

¹ Zie bijlage 5; diverse voorbeeld methodieken en bijlage 6; omschrijving methodiek “Tijd voor Elkaar”

Bijlage 1: Vragenlijst Burgerkracht Hillegom

Wat is de naam van uw organisatie?

Welke organisatievorm heeft uw organisatie? *(gelieve uw keuze te omcirkelen)*

- a. Stichting
- b. Vereniging
- c. Initiatief zonder organisatievorm
- d. Anders namelijk:

Contactadres organisatie:

Huisnummer:

Postcode:

Plaatsnaam:

Telefoon:

Website:

E-mailadres organisatie:

Eventueel adres gebouw van uw organisatie:

Huisnummer:

Postcode:

Plaatsnaam:

Naam contactpersoon:

E-mailadres contactpersoon:

Eventueel telefoonnummer:

Indien uw organisatie actief is op de sociale media (hyves, facebook, twitter of linkedIn) kunt u dan aangeven hoe u te vinden bent:

- a. Hyves:
- b. Facebook:
- c. Twitter:
- d. LinkedIn:
- e. Anders:

Met deze vragenlijst verzamelen wij basisgegevens van vrijwilligersorganisaties. Wij willen ook graag met verschillende vrijwilligersorganisaties in gesprek gaan over wat goed en minder goed gaat in het functioneren als vrijwilligersorganisatie en wat uw bijdrage is aan de doelen van de Wet maatschappelijke ondersteuning² op het gebied van onder andere leefbaarheid, sociale binding en zelfredzaamheid. Wij zijn helaas niet in de gelegenheid om met alle afzonderlijke organisaties een afspraak te maken. Zo'n 20-25 organisaties zullen wij benaderen voor een gesprek.

Is uw organisatie bereid om een vervolgesprek aan te gaan. Ja/Nee

Indien ja, verzoeken wij u aan te geven wie wij daarvoor kunnen benaderen (als dat iemand anders is dan de contactpersoon graag naam, adres, telefoonnummer en/of e-mailadres invullen).

Naam:

² De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen. De Wmo zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zelfstandig kan blijven wonen. Gemeenten voeren de Wmo uit en iedere gemeente legt andere accenten.

Adres:

Telefoonnummer:.....

E-mailadres:.....

1. Kunt u een korte omschrijving geven van de doelen van uw organisatie en/of project?

.....
.....
.....

2. Hoelang bestaat uw organisatie?

- a. Korter dan 1 jaar
- b. Tussen 1 en 5 jaar
- c. Tussen 5 en 10 jaar
- d. Tussen 10 en 25 jaar
- e. Langer dan 25 jaar

3. Vanuit welke sector is uw organisatie, vereniging, vrijwilligersgroep of initiatief hoofdzakelijk actief? (maximaal twee antwoorden)

a. Sport	l. Religie
b. Welzijn	m. Wijk- en buurtwerk
c. Vrije tijd en ontspanning	n. Integratie
d. Cultuur	o. Wonen
e. Gezondheidszorg	p. Veiligheid
f. Kinder- en Speeltuinwerk	q. Zorg voor milieu
g. Ouderenzorg	r. Anders, namelijk:
h. Gehandicaptenzorg	
i. Consumenten	
j. Verkeer	
k. Handel en economie	

4. Wat zijn de belangrijkste activiteiten of diensten die u aanbiedt? (maximaal 5 antwoorden)

a. Sport	k. Praktische ondersteuning
(boodschappendienst, klussenhulp)
b. Vrije tijd en ontspanning	l. Maaltijdverstrekking
c. Ontmoetingen, sociale binding/samenhang	m. Emotionele ondersteuning
d. Activiteiten (in de buurt)	n. Cursus/voorlichting
e. Formulieren invullen	o. Maatschappelijke opvang
(voedselbank)
f. Het geven van informatie, advies en ondersteuning	p. Armoedebestrijding
g. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	q. Eenzaamheidsbestrijding
h. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking	r. Begeleiding
i. Dagactiviteiten kwetsbare groepen	s. Materiële verstrekkingen (bv. kleding)
j. Netwerken opzetten	t. Ondersteuning administratie
	u. Educatie en opvoeding
	v. Anders, namelijk:

5. Ruimte voor een korte toelichting

.....
.....

6. Op welke onderdelen zou uw organisatie wel wat meer steun kunnen gebruiken?

- a. Werven vrijwilligers
- b. Behouden vrijwilligers
- c. Ontwikkelen nieuwe activiteiten
- d. Scholing vrijwilligers
- e. Hulp bij financiën, administratie en organisatie
- f. Meer bekendheid geven aan ons werk, inzet verschillende (sociale) media
- g. Anders, namelijk:

7. Kunt u aangeven op welk terrein u specifieke activiteiten of diensten organiseert?

- a. Leefbaarheid
- b. Sociale binding/samenhang
- c. Zelfredzaamheid
- d. Op geen van deze terreinen

8. Welke activiteiten of diensten organiseert u in dat verband?

.....
.....
.....
.....

9. Wat zijn de belangrijkste doelgroepen die gebruik maken van uw activiteiten en/of diensten?

a. Iedereen	i. Mensen met een lichamelijke beperking
b. Jeugd 4-12	j. Mensen met een andere culturele achtergrond
c. Jeugd 12-18	k. Vrouwen
d. Volwassenen	l. Mannen
e. Ouderen	m. Anders, namelijk:
f. Kwetsbare ouderen	
g. Mensen met een verstandelijke beperking	
h. Mensen met een psychiatrische beperking	

10. Op welk schaalniveau biedt uw organisatie de meeste activiteiten en/of diensten aan? (twee antwoorden mogelijk)

a. Op straatniveau	f. Op boven regionaal niveau
b. Op buurt of wijkniveau	g. Op landelijk niveau
c. Op kern of dorpsniveau	h. Anders, namelijk:
d. Op stedelijk niveau	
e. Op regionaal niveau	

11. Kunt u een korte omschrijving geven van het werkgebied waar u actief bent?

.....
.....
.....

12. Kunt u de kenmerken en eigenschappen van uw organisatie benoemen? (maximaal 3 antwoorden)
- a. Individuele burgers helpen elkaar
 - b. Burgers zetten zich in voor de buurt/dorp
 - c. Burgers maken plannen voor hun buurt/dorp
 - d. Burgers organiseren recreatieve activiteiten
 - e. Burgers organiseren culturele activiteiten
 - f. Burgers organiseren educatieve activiteiten
 - g. Burgers organiseren sportieve activiteiten
 - h. Anders, namelijk:
.....

13. Waar is uw organisatie goed in?
- a. Het lukt om voldoende vrijwilligers te vinden
 - b. Financiën en organisatie zijn op orde
 - c. Vrijwilligers hebben het naar hun zin
 - d. Wij bieden goede ondersteuning aan onze vrijwilligers
 - e. Wij leveren goede kwaliteit
 - f. Wij zijn instaat onze kennis praktisch in te zetten
 - g. Anders, namelijk:
.....

14. Waar is uw organisatie minder goed in?
- a. De werving van vrijwilligers lukt niet goed
 - b. Financiën en organisatie zijn niet goed (genoeg) geregeld
 - c. Vrijwilligers vertrekken sneller dan we willen
 - d. We ontwikkelen niet genoeg nieuwe activiteiten
 - e. We zijn niet goed in staat onze kennis praktisch in te zetten
 - f. Anders, namelijk:
.....

15. Kunt u aangeven welke ondersteuning vrijwilligers krijgen?
- a. Deskundigheidsbevordering
 - b. Begeleiding bij opzetten en uitvoeren van activiteiten
 - c. Praktisch faciliteren van werkzaamheden vrijwilligers
 - d. Wij bieden geen specifieke ondersteuning
 - e. Anders, namelijk:
.....

16. Kunt u (indien van toepassing) een inschatting maken uit hoeveel leden/deelnemers (al dan niet betalend) uw vereniging of groep bestaat?
a. 0-10	e. 41-50	i. 301-400
b. 11-20	f. 51-100	j. >400
c. 21-30	g. 101-200	k. Niet mogelijk
d. 31-40	h. 201-300	

17. Kunt u een schatting maken van het aantal actieve leden?
- 0-10
 - 11-20
 - 21-30
 - 31-40
 - 41-50
 - 51-100
 - 101-200
 - 201-300
 - 301-400
 - >400
 - Niet mogelijk
18. Ontvangt uw organisatie (subsidie)middelen/een financiële bijdrage?
- Nee (ga naar vraag 20)
 - Ja
19. Zo ja, van wie ontvangt u (subsidie)middelen/een financiële bijdrage?
- Gemeente
 - Landelijke overheid
 - Gemeentelijke, regionale of landelijke moederorganisatie
 - Bedrijfsleven/marktpartijen
 - Fondsen, namelijk:
.....
20. Krijgt uw organisatie ondersteuning en/of begeleiding?
- Nee (ga naar vraag 22)
 - Weet niet (ga naar vraag 22)
 - Ja
21. Zo ja, van wie ontvangt u ondersteuning en/of begeleiding?
- Lokaal welzijnswerk
 - Vrijwilligerssteunpunt
 - Anders, namelijk:
.....
22. Bent u lid van een branche of landelijke organisatie?
- Nee (ga naar vraag 24)
 - Weet niet (ga naar vraag 24)
 - Ja
23. Zo ja, kunt u de naam van deze organisatie aangeven:
.....
24. Ervaart u ontwikkelingen waar uw organisatie op kan inspelen?
- Er is steeds meer aandacht voor vrijwilligerswerk en mantelzorg
 - Er zijn steeds meer vitale ouderen die graag vrijwilligerswerk willen doen
 - Er zijn steeds meer oudere ouderen en kwetsbare groepen die zorg nodig hebben
 - Veel mensen willen iets voor een ander betekenen

- e. Vrijwilligerswerk biedt (extra) mogelijkheden om mee te doen in de samenleving
- f. Geen ontwikkelingen
- g. Anders, namelijk:

.....

25. Ruimte voor een toelichting

.....

26. Wat zijn de beperkingen waar uw organisatie tegenaan loopt?

- a. Het is steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden
- b. Er komt steeds meer op de schouders van vrijwilligers terecht
- c. Het wordt steeds moeilijker om bestuursleden te vinden
- d. Het is steeds moeilijker om onze activiteiten gefinancierd te krijgen
- e. De regelgeving voor het uitvoeren van onze taak wordt steeds ingewikkelder
- f. Geen beperkingen
- g. Anders, namelijk:

.....

27. Ruimte voor een toelichting

.....

28. Met welke andere verenigingen of vrijwilligersorganisaties heeft u met enige regelmaat contact?

- a.
- b.
- c.
- d.

29. Waar bestaat dit contact uit? (meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Uitwisseling van ervaringen of kennis
- b. Opkomen voor gezamenlijke belangen
- c. Bespreken van samenwerkingsmogelijkheden
- d. Over en weer adviseren om van elkaar te leren
- e. Anders, namelijk:

.....

30. Heeft uw organisatie behoefte om in contact te komen met andere vrijwilligersorganisaties?

- a. Ja
- b. Weet niet (ga naar vraag 32)
- c. Nee (ga naar vraag 32)

31. Aan welke organisatie denkt u

dan?.....

32. Heeft u contact met marktpartijen? (bedrijven, wooncorporaties etc.)

- a. Ja
- b. Weet niet (ga naar vraag 35)
- c. Nee (ga naar vraag 35)

33. Kunt u de belangrijkste contacten die u heeft hier vermelden? (bedrijfsnaam, adres)

- a.
- b.
- c.
- d.

34. Waar richten deze contacten zich hoofdzakelijk op?

- a. Sponsoring
- b. Financiering van activiteiten
- c. Inhoudelijke samenwerking
- d. Anders, namelijk:
.....

35. De Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare mensen en ouderen. De Wmo nodigt uw organisatie en individuele mensen uit om vrijwillig iets (extra) voor een ander te betekenen met hulp, een beetje aandacht of bv. het doen van een klusje. Als uw organisatie meer zou willen betekenen voor de gemeenschap en de Wmo, wat zou u daarbij dan als organisatie nodig hebben?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

36. Heeft u nog eventuele suggesties en/of ideeën hoe mensen meer en beter mee kunnen doen in Hillegom?

.....
.....
.....
.....

*U kunt de vragenlijst inleveren bij Stichting Welzijn Hillegom (Mariastraat 28, Hillegom), of u kunt de vragenlijst in een envelop doen en **zonder postzegel** toesturen aan:*

JSO

t.a.v. de heer J. Akkouh

Antwoordnummer 10422

2800 WB Gouda

Wij verzoeken u de vragenlijst voor 11 november 2011 in te vullen en te retourneren.

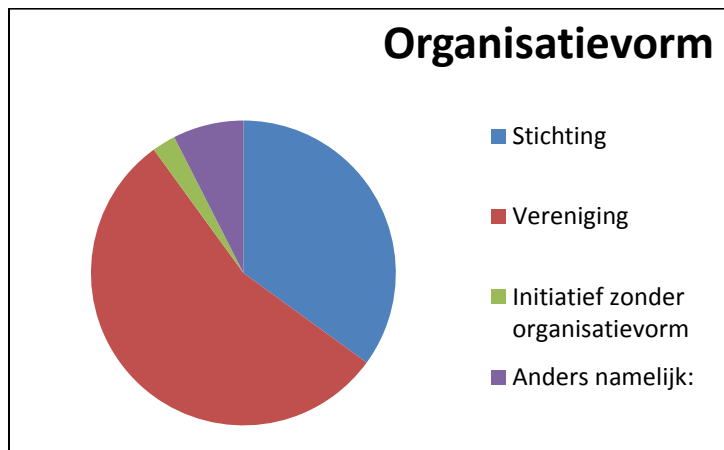
Mogen wij u op voorhand hartelijk bedanken voor uw medewerking!

Bijlage 2: Rapportage resultaten vragenlijst vrijwilligersorganisaties

2.1 Basisgegevens

In totaal hebben 39 van de 104 vrijwilligersorganisaties een vragenlijst geretourneerd. Naast de NAW gegevens hebben we de vrijwilligersorganisaties gevraagd of zij naast een eventuele website ook actief zijn via de sociale media van Hyves, Facebook, LinkedIn enz. Uit de resultaten van de enquête blijkt dat dit nieuwe medium slechts door 15% van de respondenten wordt ingezet om contacten te houden met hun leden of deelnemers. (N=39).

Welke organisatievorm heeft uw organisatie? (n=39)

- Stichting 35 %
- Vereniging 55 %
- Initiatief zonder organisatievorm 2.50 %
- Anders namelijk: 7.50 %
 - a. Basisschool
 - b. Aangesloten/onderdeel kerkgenootschap

Uit de resultaten komt naar voren dat de meeste vrijwilligersorganisaties (55%) opereren vanuit de verenigingsvorm; vanuit een stichtingsvorm 35%. Slecht een zeer gering percentage opereert zonder welke organisatievorm dan ook.

Is uw organisatie actief op de sociale media

30 van de 39 organisaties hebben een website

1 organisatie heeft een Hyves, Facebook en Twitter account (Hillegom Online)

5 organisaties maken gebruik van één of twee accounts van sociale media

2.2 Vraagstelling Vitaliteitscan Burgerkracht

Vraag1: Korte omschrijving van de doelstelling van de organisaties (n=33)

Doel per categorie	Aantal organisaties
Nieuwsgaring	3
Religieuze doelstellingen	2
Belangenbehartiging	3
(Stimuleren) sociale contacten	4

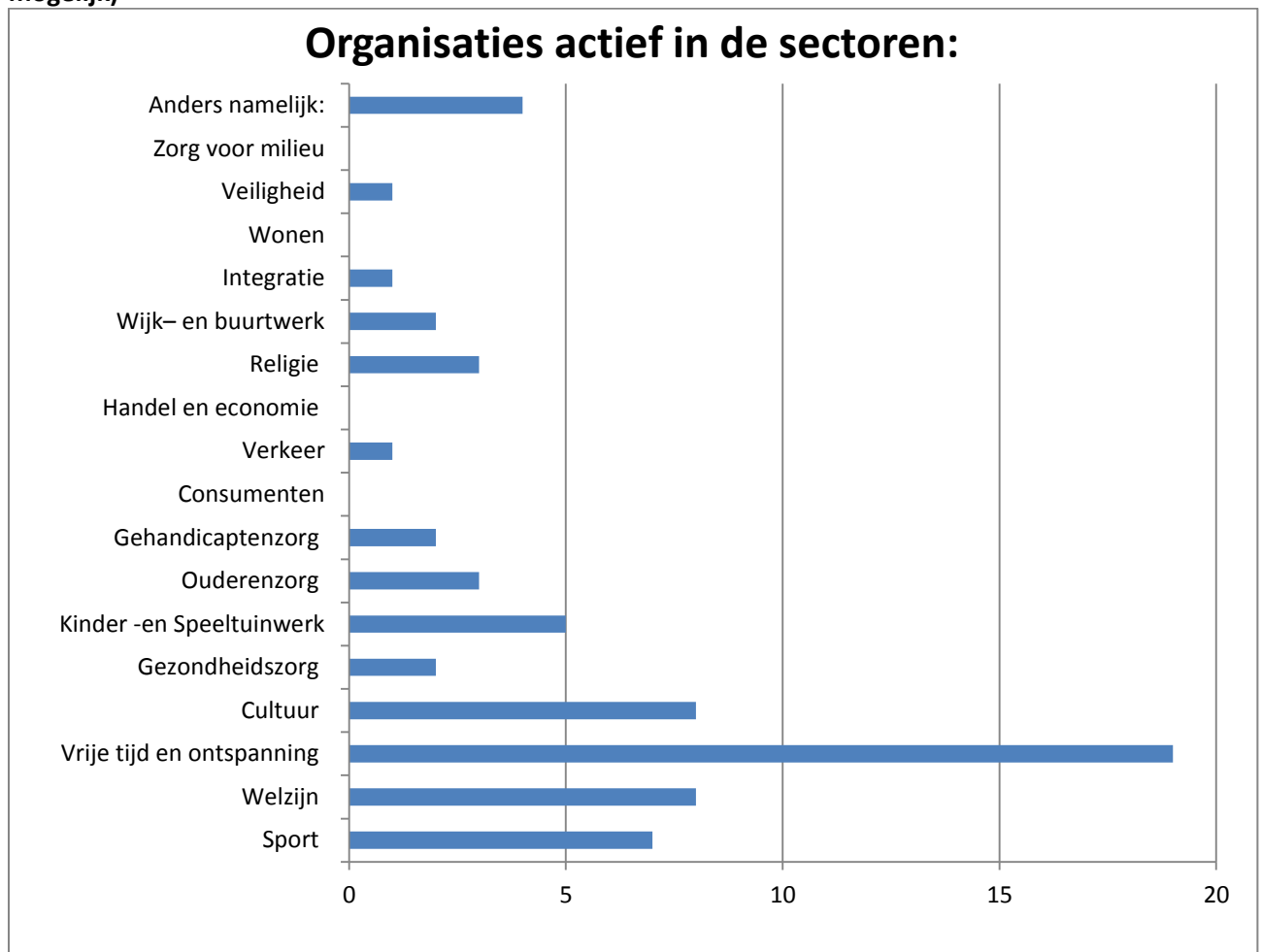
Doel per categorie	Aantal organisaties
Sport en spel	9
Bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling	1
Veiligheid	1
Onderwijs/Cursussen (ook muziek/EHBO)	4
Organisatie activiteiten algemeen	2
Organisatie activiteiten doelgroepgericht	1
Ontmoeting	1
Zorg	1

Vraag 2: Hoelang bestaat uw organisatie al? (n=39)

- Kortere dan 1 jaar 0 %
- Tussen 1 en 5 jaar 10 %
- Tussen 5 en 10 jaar 2,5 %
- Tussen 10 en 25 jaar 15 %
- Langer dan 25 jaar 72,50 %

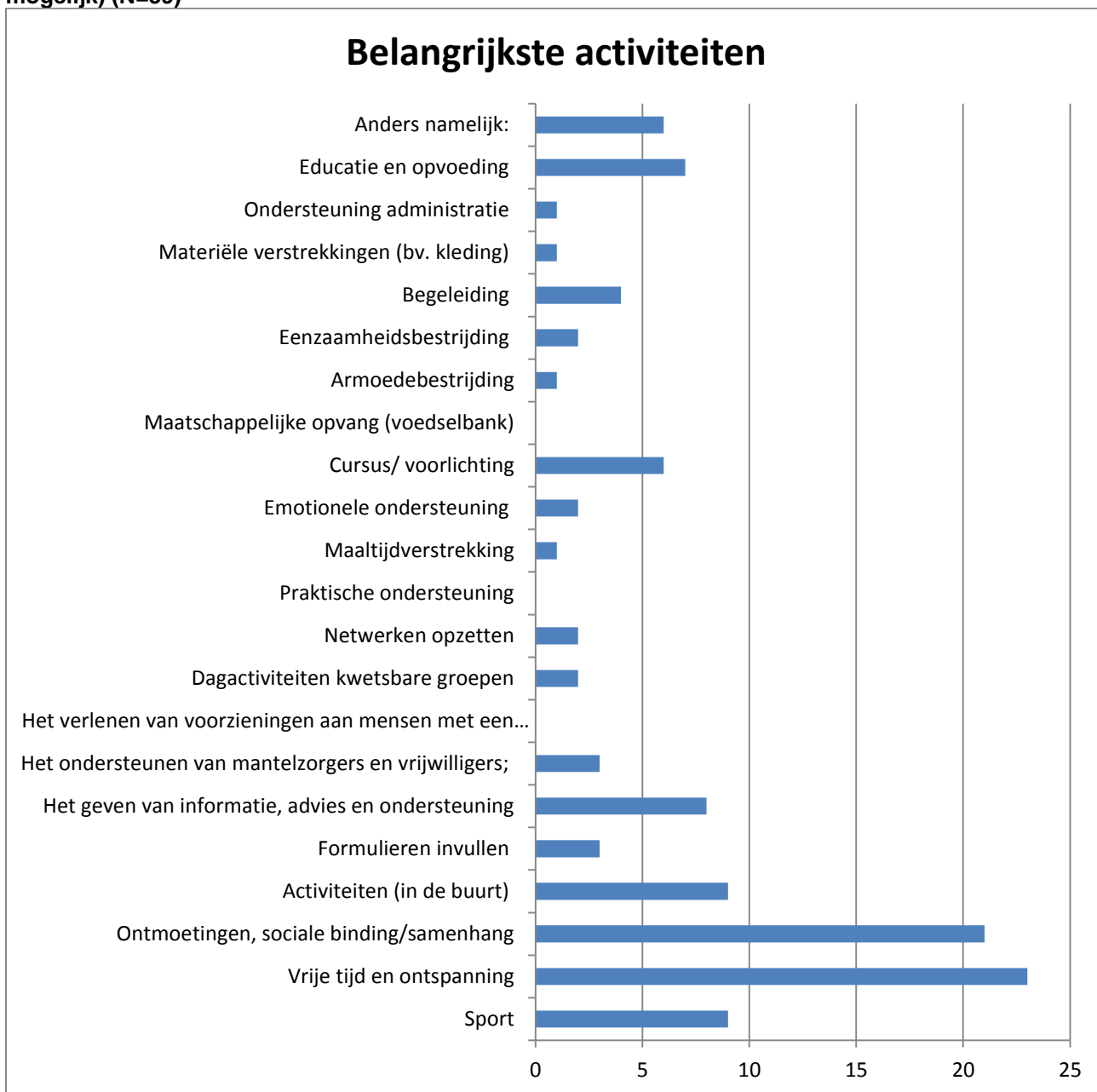
Vraag 3: In welke sector is uw organisatie hoofdzakelijk actief? (N=39) (Meerdere antwoorden mogelijk)

Anders:

- Onderwijs (2x)
- Media
- Beeldende kunst

Vraag 4: Wat zijn de belangrijkste activiteiten of diensten die u aanbiedt? (meerdere antwoorden mogelijk) (N=39)

Anders namelijk:

- Leveren zorg en gastvrijheid
- Koorzang
- Belangenbehartiging
- Tentoonstellingen
- Cursus voorlichting muziek
- Media

Vraag 5: Ruimte voor toelichting: belangrijkste activiteiten of diensten die worden aangeboden.

Als toelichting hebben een aantal organisaties de activiteiten nader aangevuld:

- Kunstroute
- Activiteiten voor verstandelijk gehandicapten
- Ondersteunen van vluchtelingen
- Bekendmaken van activiteiten
- Muzieklessen
- Zorg verlenen
- Met ons gebouw kunnen we anderen ontvangen

Vraag 6: Op welke onderdelen zou uw organisatie meer ondersteuning kunnen gebruiken?

(Meerdere antwoorden mogelijk) (N=33)

Anders namelijk:

Geen (3x)

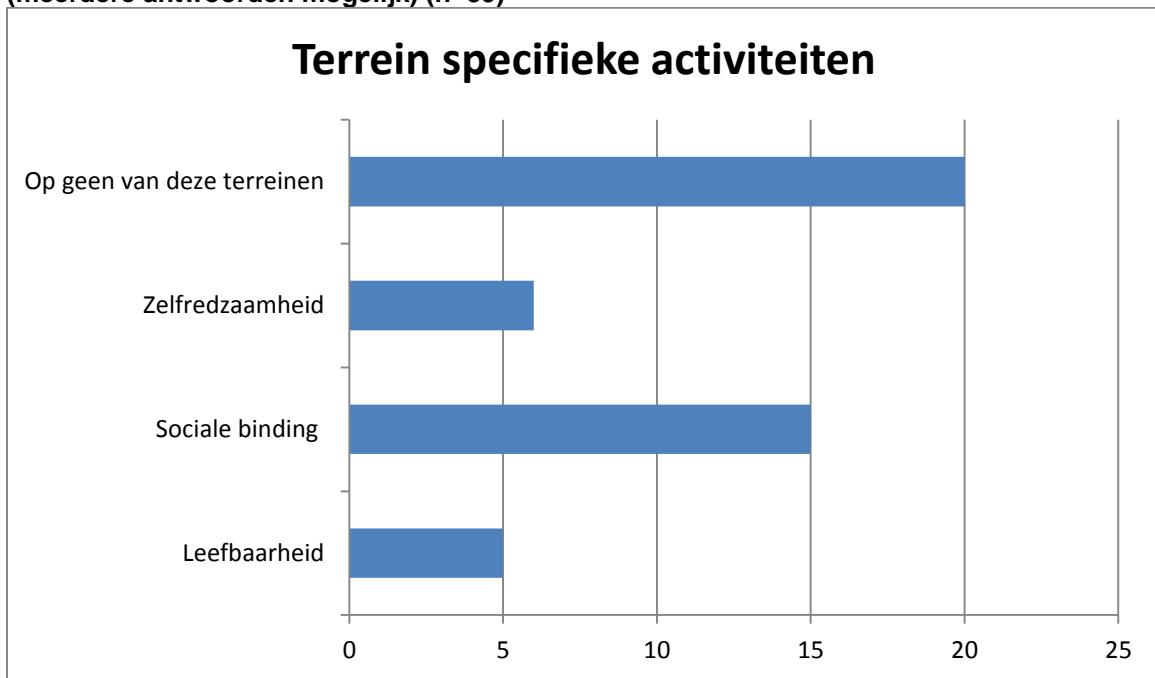
Niet van toepassing

Hulp bij lezen van kinderen

WMO vs. AWBZ en budgeten vrije tijd

- Nieuwe leden
- Meer financiële steun
- Fondswerving
- Werven donateurs

Vraag 7: Kunt u aangeven op welk terrein u specifieke activiteiten of diensten organiseert? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=39)

Vraag 8: Welke activiteiten en diensten organiseert u in dit verband?

Verschillende organisaties hebben de activiteiten op de drie hierboven terreinen nader gespecificeerd.

Leefbaarheid: (1)

Sportbeoefening

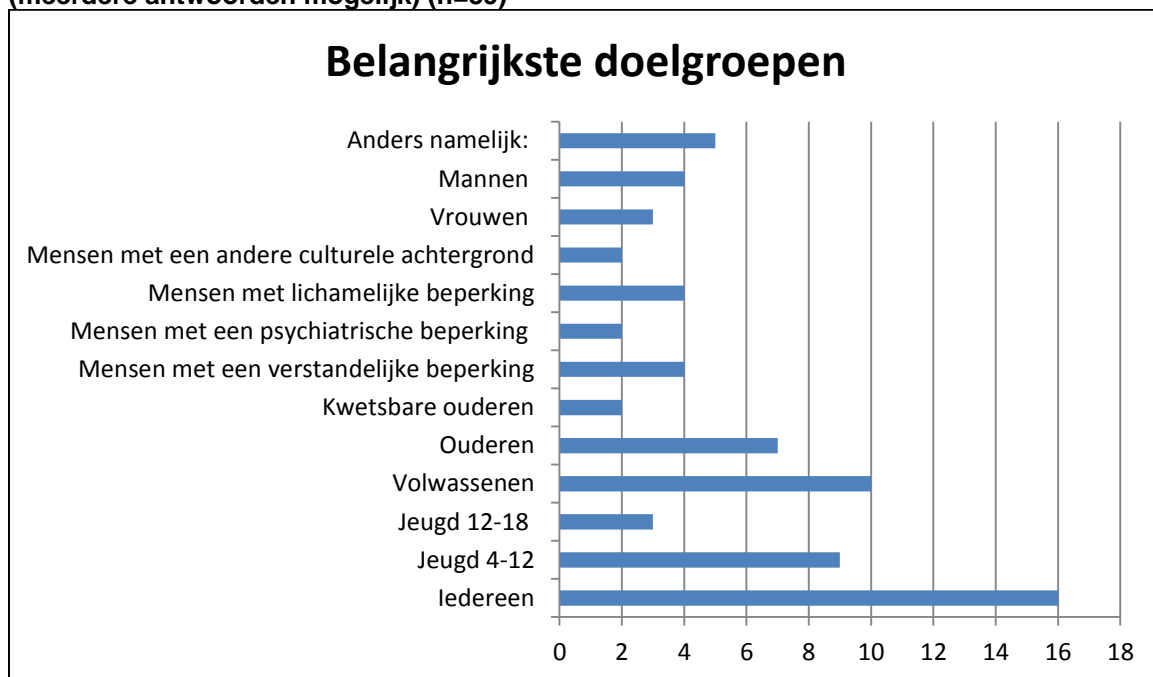
Sociale binding: (13)

Kerkdiensten, kerstmarkten en rommelmarkten, bridgecompetitie, Creatieve activiteiten. Verwennerij, bewegen en ontspannen. Therapeutische activiteiten. Info spreekuren. Informatiebijeenkomsten. Evenementen zoals Modeshow en Scholings activiteiten Het maken van radioprogramma's voor diverse verzorgings- en verpleeghuizen. Onderhoud tuincomplex door de leden van de vereniging

Zelfredzaamheid: (7)

Spreekuur, Huisbezoeken, Ontmoeting, Cursus, EHBO lessen, Scootmobielcursussen en Fietscursussen voor volwassenen

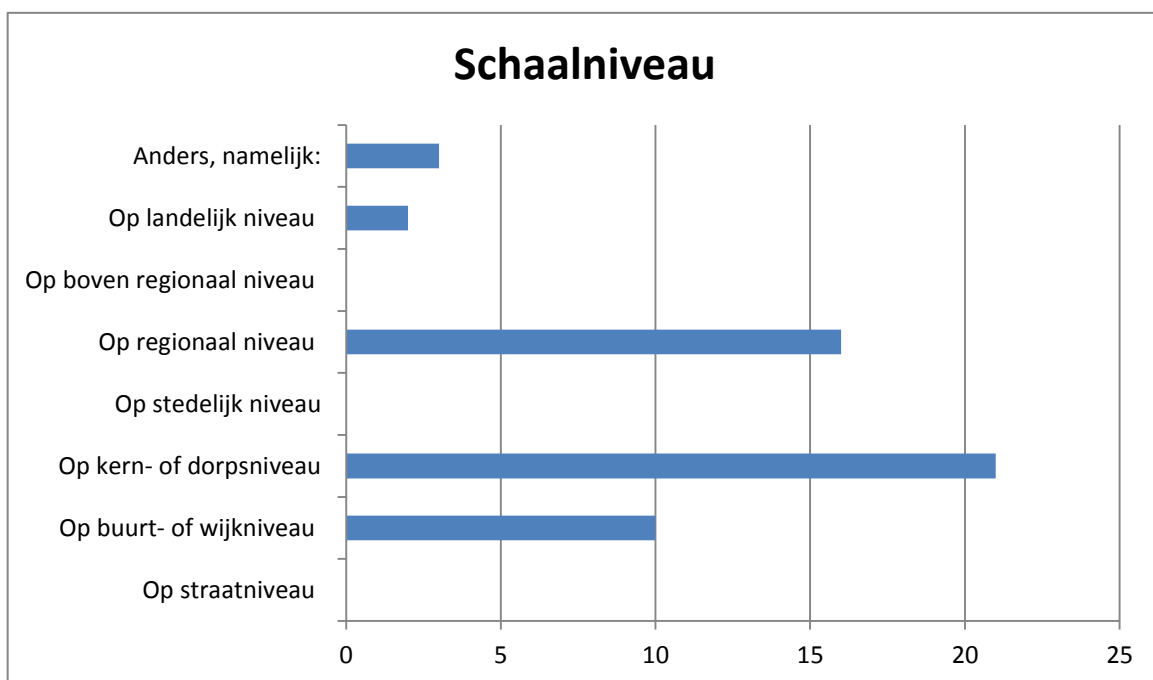
Vraag 9: Wat zijn de belangrijkste doelgroepen die gebruik maken van uw activiteiten? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=39)

Anders namelijk:

- Kinderen die in reguliere ontwikkeling buiten de boot vallen (ADHD enz.)
- Ouders en verwanten van mensen met een verstandelijke beperking
- Mensen met een zorgindicatie voor verblijf
- Mensen die in clubverband willen fotograferen
- Gemene deler is kanker

Vraag 10. Op welk schaalniveau beidt uw organisatie de meeste activiteiten en/of diensten aan? (maximaal 2 antwoorden mogelijk) (n=39)

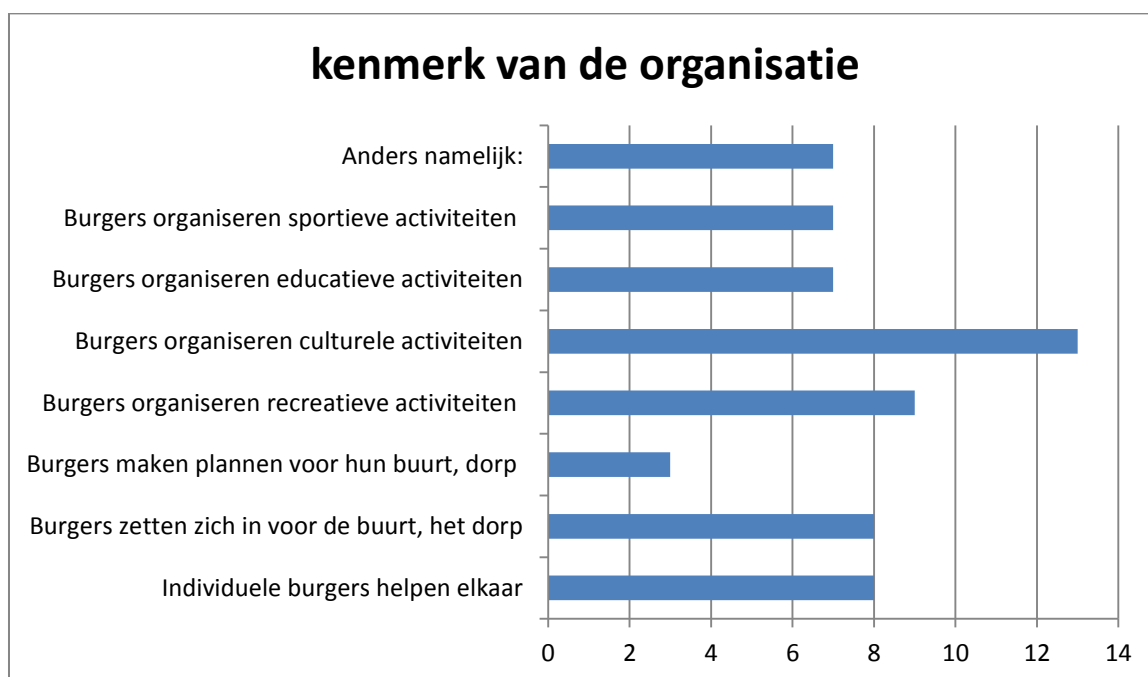
Anders namelijk:

- Intern niveau in woonzorgcentra
- Lokaal niveau
- N.v.t.

Vraag 11: Korte omschrijving van het werkgebied? (n=29)

Omgeving	Aantal
Vaste locatie	4
Wijk	2
Gemeente Hillegom	7
Hillegom en omstreken	9
Bollenstreek	6
Zuid-Holland Noord / Haarlemmermeer	1
Zuid-Holland	0

Vraag 12 Kunt u de kenmerken en eigenschappen van mijn organisatie benoemen? (maximaal 3 antwoorden mogelijk) (N=34)

Anders namelijk:

- Kerkelijke activiteiten
- In koorverband zingen
- Het bestuur organiseert een maandelijks programma
- Elkaar ondersteunen bij het maken van foto's
- Lotgenotencontact

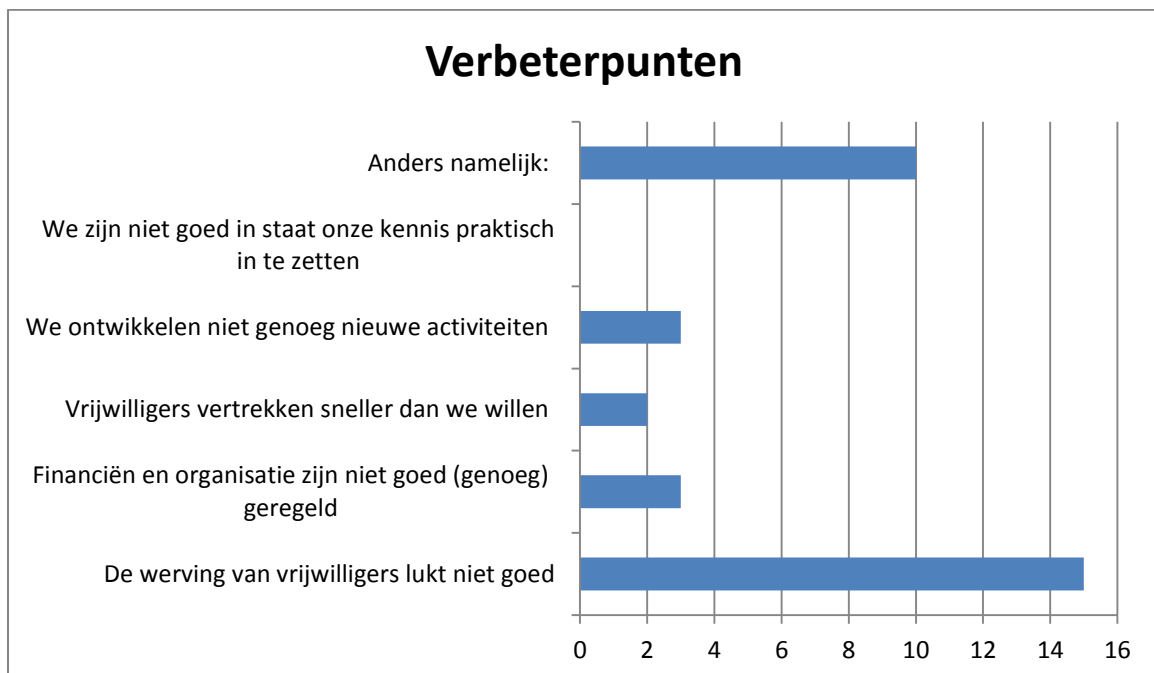
Vraag 13: Waar is uw organisatie goed in? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=38)

Anders namelijk:

- N.v.t.
- Het leveren van goede zorg en welzijn

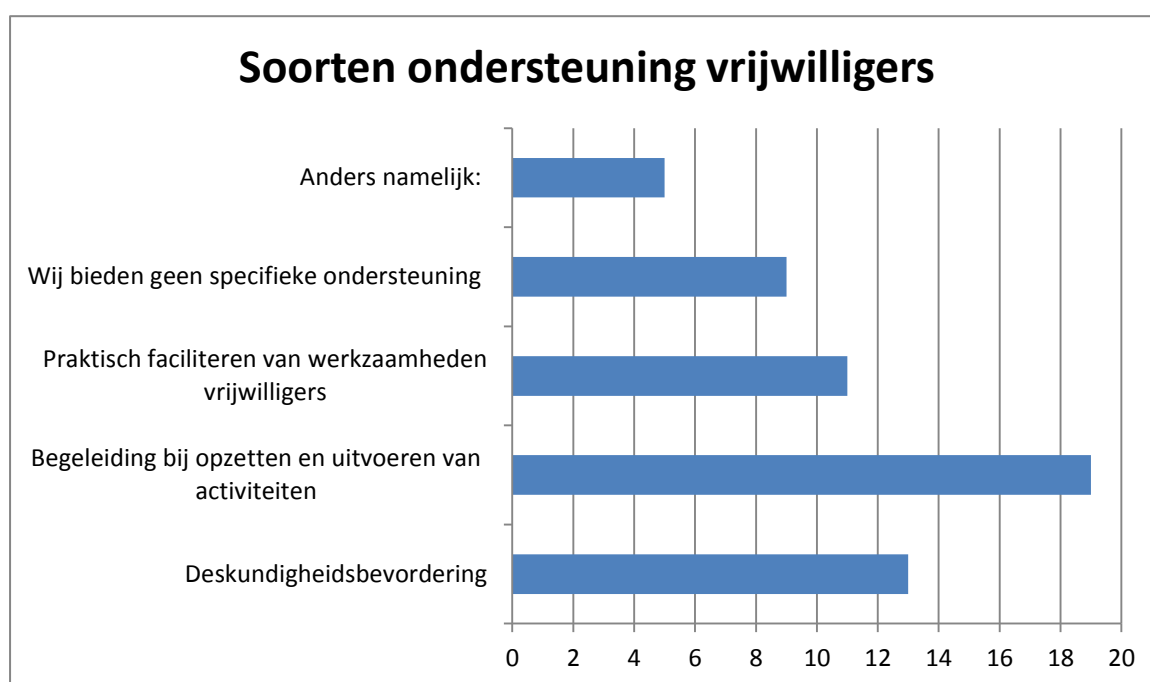
Vraag 14: Waar is uw organisatie minder goed in? (meerdere antwoorden mogelijk) (N=26)

Anders namelijk:

- N.v.t. (2x)
- Geen (3x)
- Wij zijn nog jong en lerende
- Aantrekken nieuwe leden
- Brei aan wetgeving rond mensen met een beperking
- Fondsenwerving
- Geen idee
- Inspelen op de 'culturele markt'

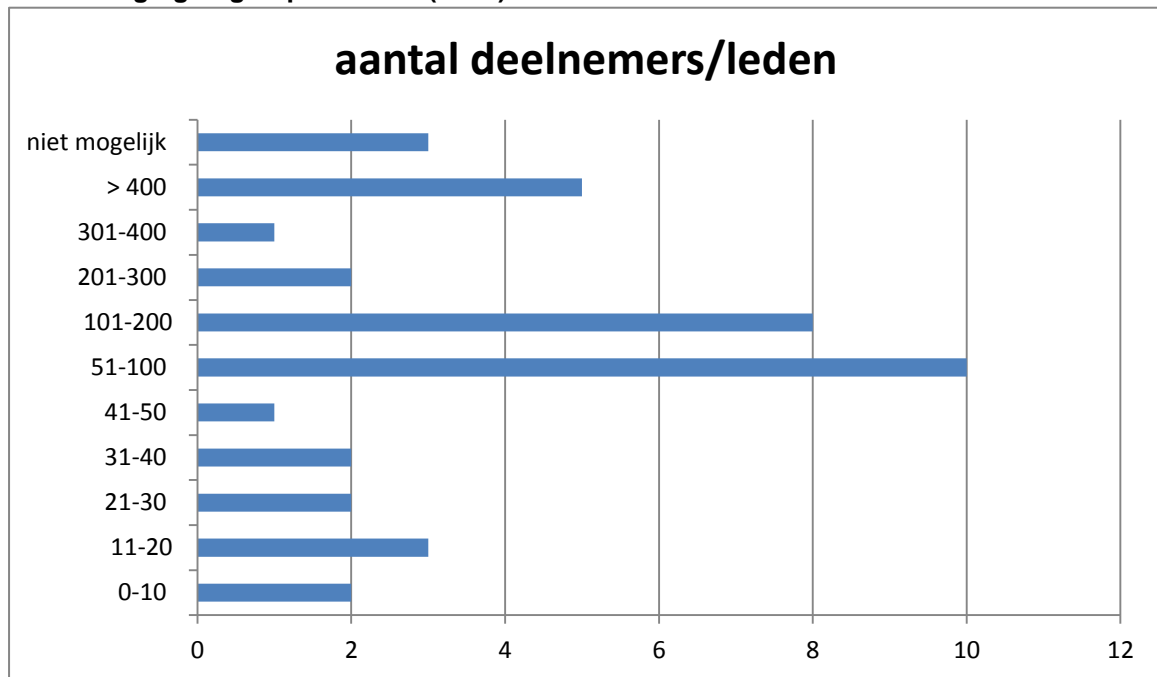
Vraag 15: Kunt u aangeven welke ondersteuning de vrijwilligers krijgen? (meerdere antwoorden mogelijk) (N=36)

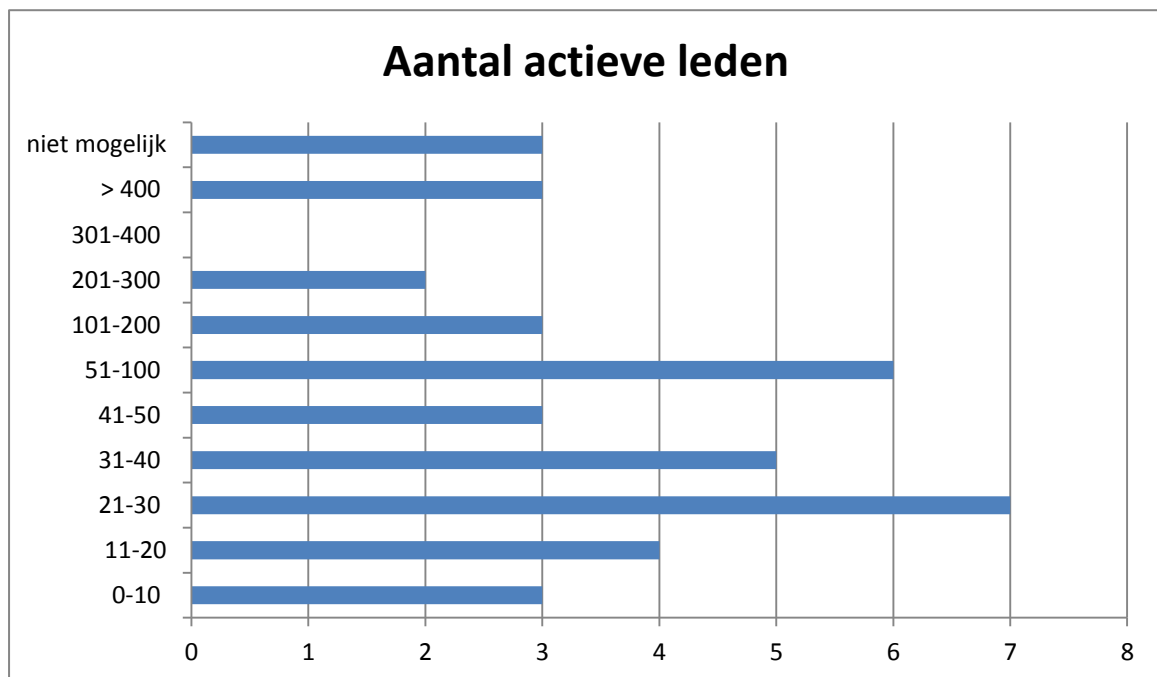
Anders namelijk:

- Cursussen (2)
- Kerstpakket en Gezellig avondje (1)

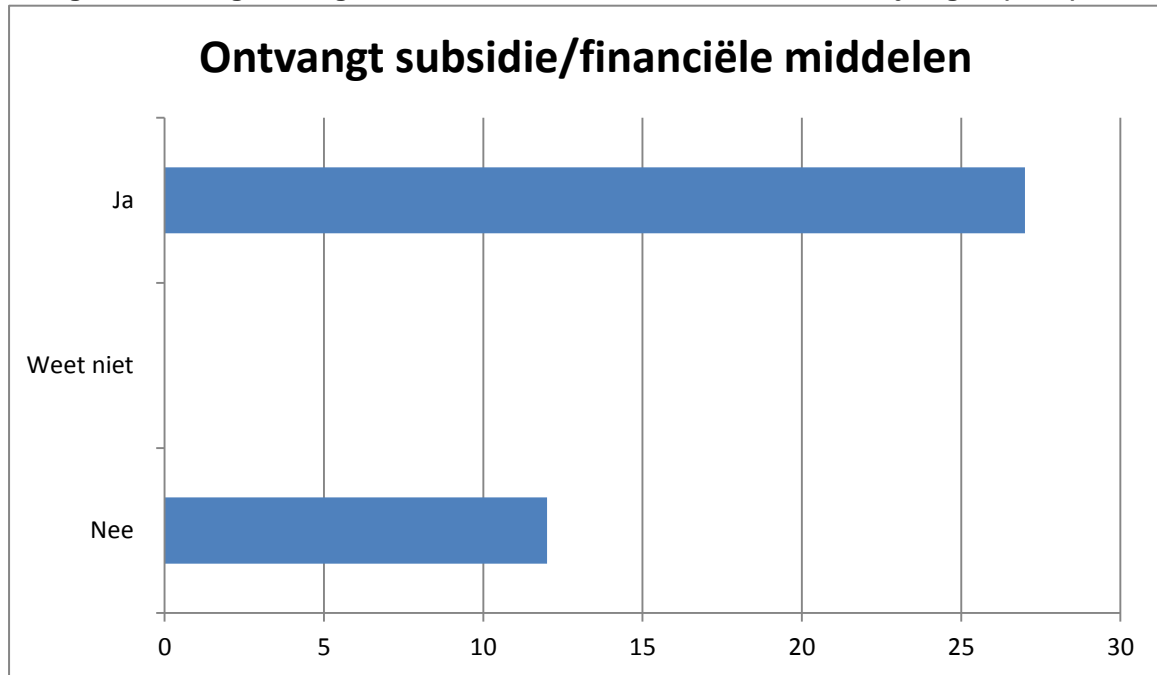
Vraag 16: Kunt u een inschatting maken uit hoeveel leden/deelnemers (al dan niet betalend) uw vereniging of groep bestaat? (n=39)

Vraag 17: Kunt u een schatting maken van het aantal actieve leden? (n=38)

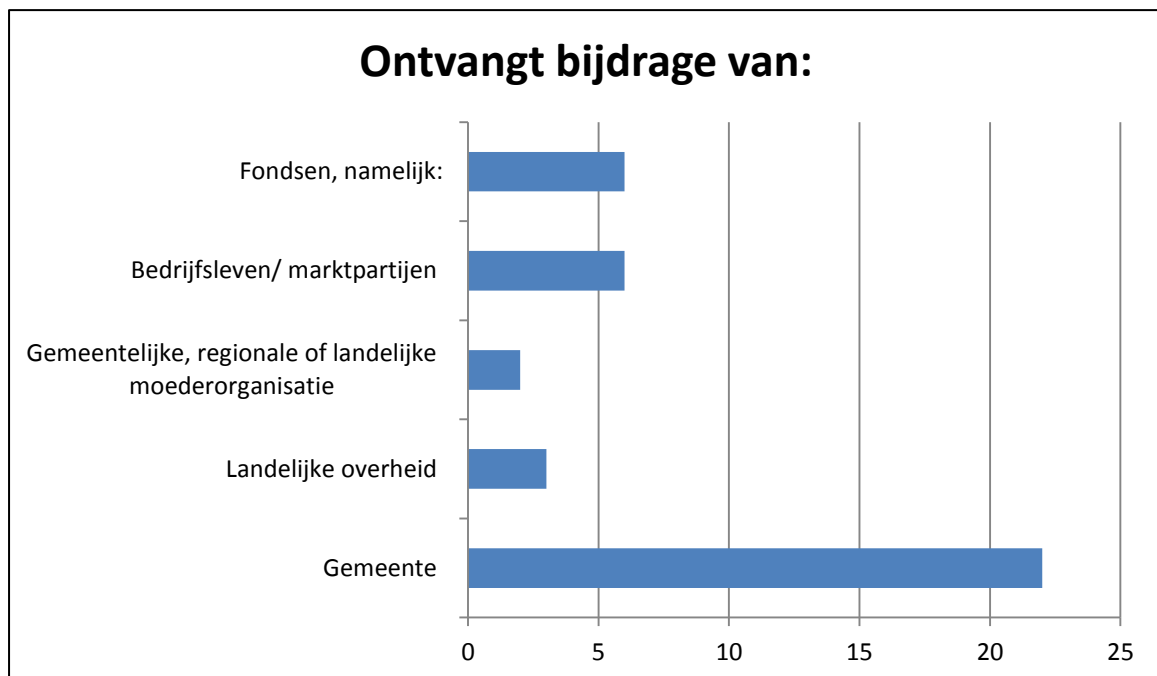

Vraag 18: Ontvangt uw organisatie subsidiemiddelen/een financiële bijdrage? (n=39)

Bij nee, naar vraag 20

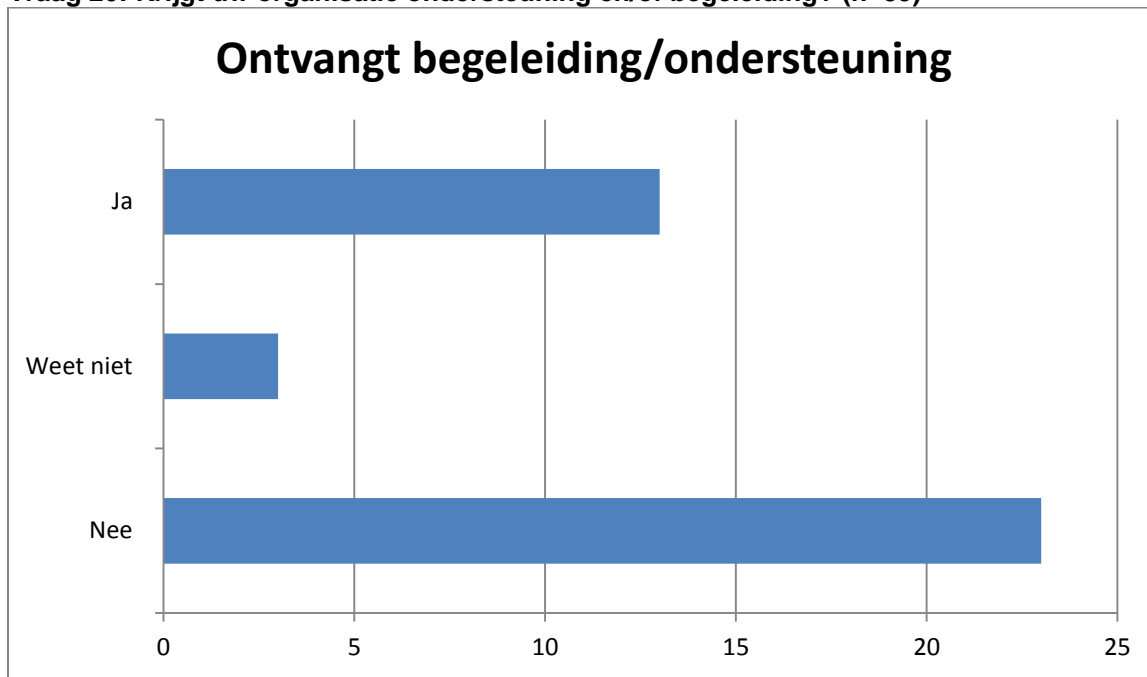
Vraag 19: Zo ja, van wie ontvangt u (subsidie)middelen/een financiële bijdrage (meerdere antwoorden mogelijk) (N=27)

Fondsen namelijk:

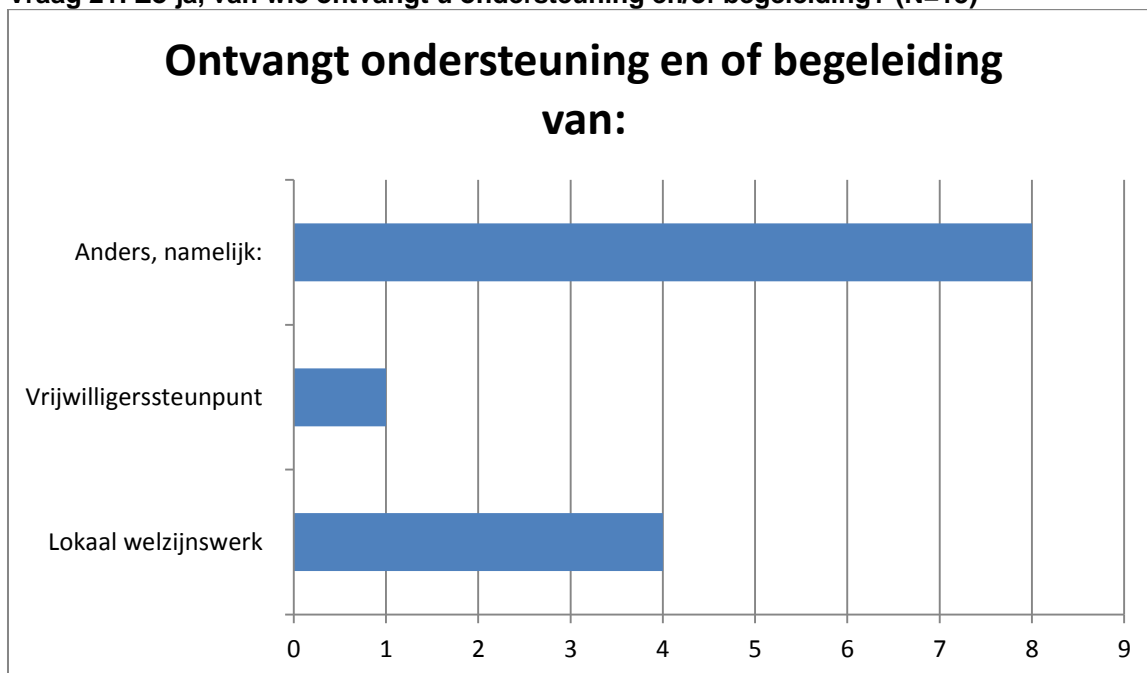
- Fonds 1818, (3)
- Schipholfonds
- RK kerk
- CJ Ruighrokkfonds

Vraag 20: Krijgt uw organisatie ondersteuning en/of begeleiding? (n=39)

Zo niet/weet niet, ga naar vraag 22

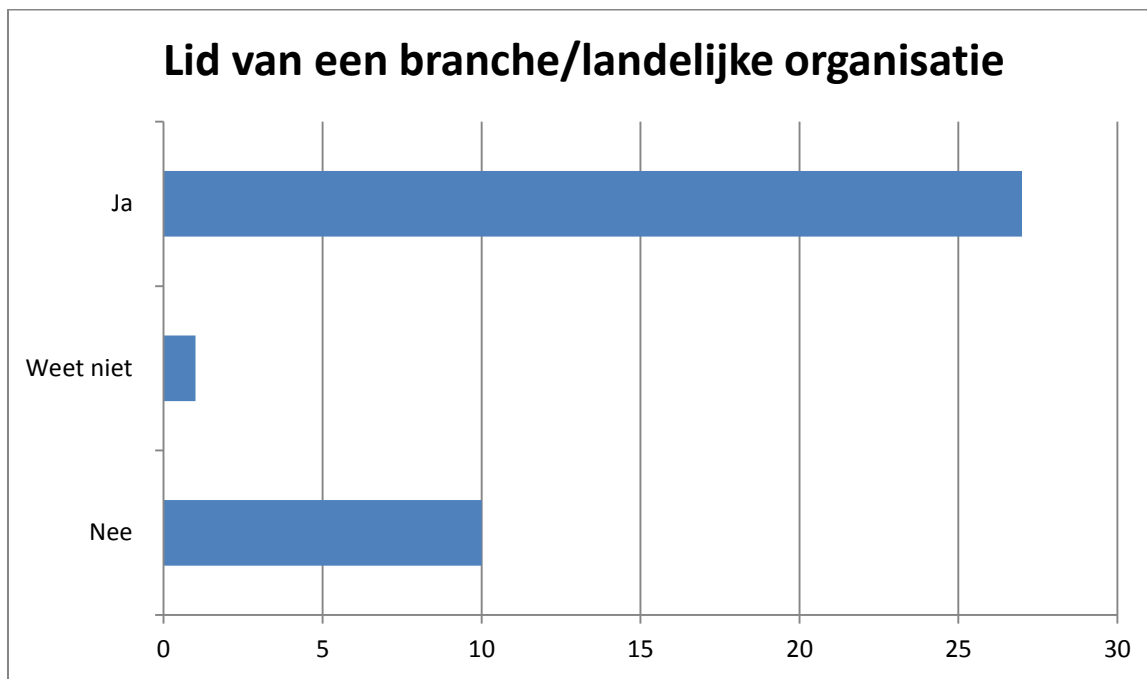
Vraag 21: Zo ja, van wie ontvangt u ondersteuning en/of begeleiding? (N=13)

Anders namelijk:

- Landelijke (koepel)organisatie (5)
- Personen (1)
- Plaatselijke/regionale stichting (1)
- Gewest ZH en landelijk bureau PCOB (1)

Vraag 22: Bent u lid van een branche of landelijke organisatie? (n=38)

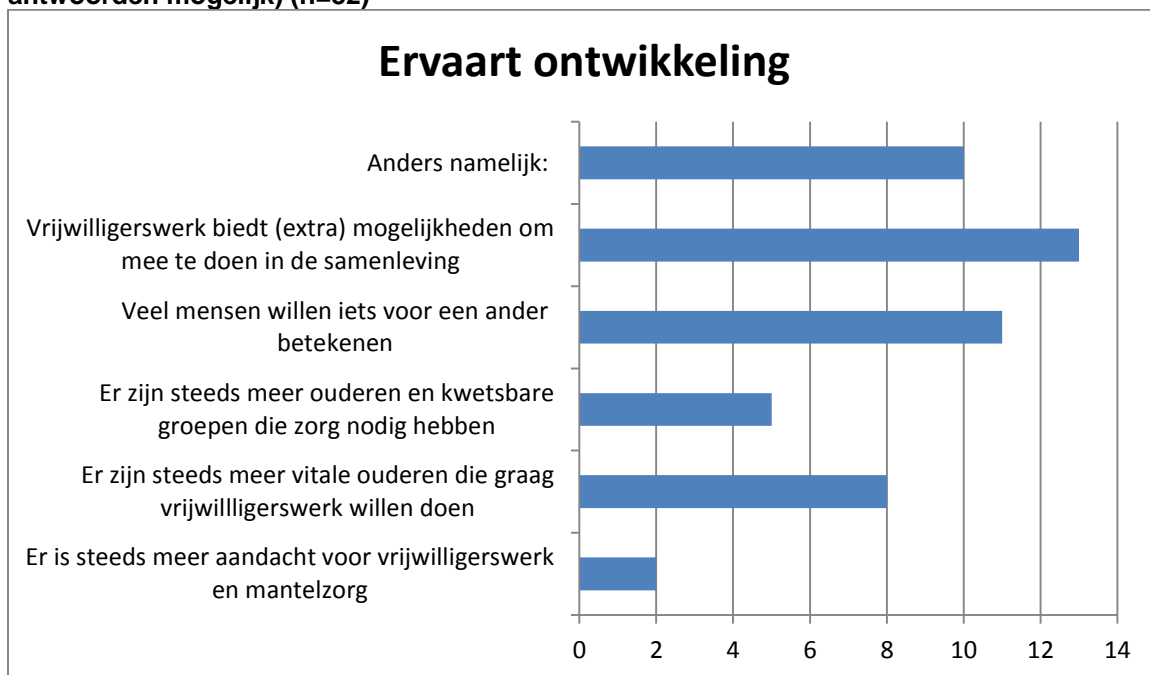

Nee, ga naar vraag 24

Vraag 23: Kunt u de naam van deze organisatie aangeven?

- Landelijke organisatie (25)
- 2 regionale organisaties met banden landelijke koepelorganisatie

Vraag 24: Ervaart u ontwikkelingen waar uw organisatie op in kan spelen? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=32)

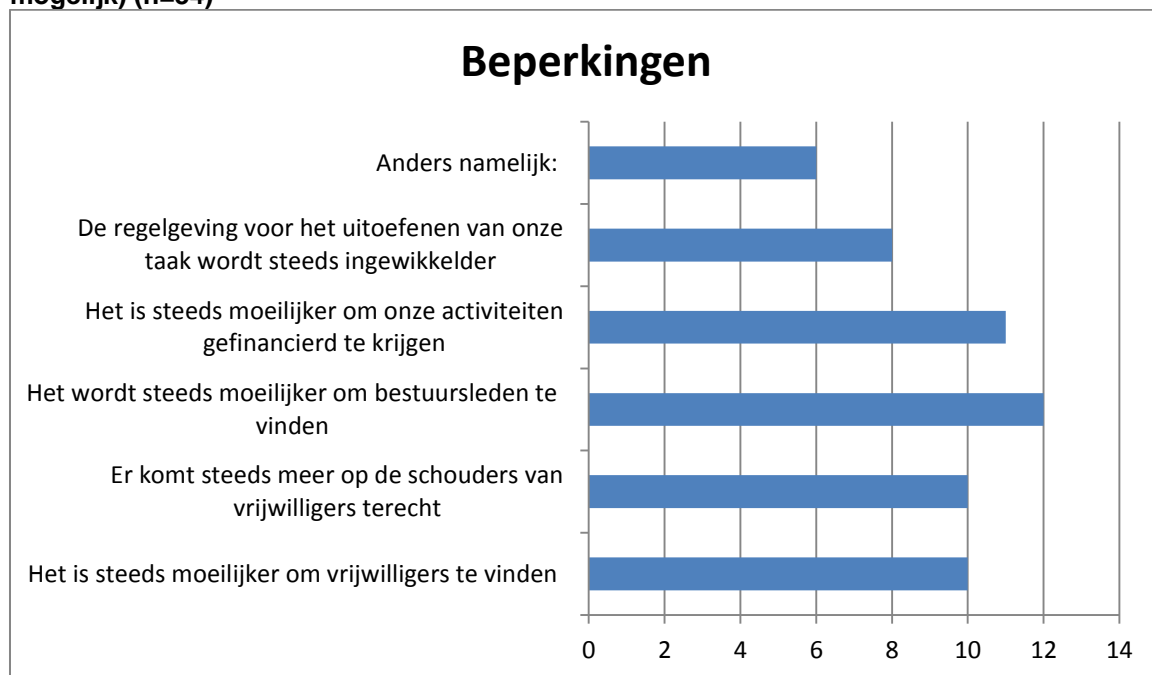
Anders namelijk:

- Videowedstrijden
- Mensen hebben steeds meer vrije tijd te besteden

Vraag 25: toelichting (n=2)

- Landelijke actiedagen (Burendag, enz.) brengen het vrijwilligerswerk onder de aandacht
- Vanuit Hillegom (met steun van Welzijn Hillegom) hier meer aandacht aan schenken

Vraag 26: Wat zijn de beperkingen waar uw organisatie tegen aanloopt? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=34)

Anders namelijk:

- Landelijk worden zaken voor afdelingen geregeld.
- De regelgeving voor het uitoefenen van onze taak wordt steeds ingewikkelder

Vraag 27: ruimte voor toelichting? (n=7)

- Overheid eist meer kennis van vrijwilligers, werk wordt bureaucratischer (2)
- Lastig sponsors te vinden (1)
- Bestuur wordt overbelast, we zijn in commissies gaan werken(1)
- Moeilijk om nieuwe (bestuurs) leden te vinden (2)

Vraag 28: Met welke andere verenigingen heeft u contact?

Overkoepelende organisaties (9)

- Welzijn Hillegom (7)
- Promotie Hillegom (2)

Ouderen (6)

- KBO (2) Ouderenorganisaties onderling
- ANBO (2) Ouderenorganisaties onderling
- PCOB, SWH

Zorg (8)

- Hospies Sassenheim, VG-Belang Zuid-Holland Noord, Zorgbelang Zuid-Holland, MEE, Ziekenhuis Spaarne, HOZO, Bardo, SIEN Katwijk

Religie (4)

- Herstel Hervormde Kerk (2)
- Raad van Kerken, Kerkkoren

Muziek/theater (5)

- Muziekschool (2)
- Fleur, Toneel verenigingen, Cresendo

Sport en spel (16)

- VV Hillegom (2)
- (lokale) Speeltuinen, Weerestein, Jeugdland (4)
- Dos Noordwijk, Concordia Hillegom, SDO tafeltennis, Manage Hillegom + Noordwijkerhout,
- Harddraverij, Balletschool Martha de Rijk, Sportverenigingen, Scoutinggroepen in de omgeving, SVL, Petanque verenigingen

Cultuur (8)

- Culturele raad (3)
- Volksuniversiteit Lisse, Bibliotheek, Cultureel Platform Lisse, BIB Lisse/Sassenheim, Perdido

Audio/visueel/media (3)

- RTV Bollenstreek, Videoclubs, fotoclubs

Verkeer (2)

- 3VO, Fietsersbond

Onderwijs (1)

- Fioretti College Maartenskerk

Overig (4)

- VHN, Volkstuinvereniging Bennebroek, vrienden oud Hillegom

Hieronder de contacten die vereniging hebben op een rijtje

Vrijwilligersorganisatie	Contact 1	Contact 2	Contact 3	Contact 4
Protestantse gemeente Hillegom	Raad van kerken			
Zangkoor 'Himonos'	Welzijn	H.H.K		
PCOB, Prot. Chr. Ouderen Bond	Unie KBO afdeling Hillegom	ANBO afdeling Hillegom	Welzijn Hillegom	HOZO
St. Hillegom Jazz/Jazzclub Perdido	Fleur	Kulturele Raad		
Hillegomse Bridgeclub	geen			
De Leerwinkel				
De Zevensprong	DOS Noordwijk	Concordia Hillegom	Manege Hillegom + N'hout	RTV De Bollenstreek

Vrijwilligersorganisatie	Contact 1	Contact 2	Contact 3	Contact 4
TVG				
Stichting nationale feestviering Hillegom				
Speeltuinenvereniging Jeugdland Hillegom	een 2 tal andere speeltuinen	Welzijn Hillegom		
Vluchtelingenwerk Zuid-Holland Noord				
Jongerenkoor The Young Ones	andere kerkkoren			
Hillegom Online	Hillegom Promotie			
Schaakclub De Uil				
Amfi'66 Film en Videoclub v.d. Bollenstreek	15 videoclubs			
EHBO Hillegom	Harddraverij	VV Hillegom	3VO	
S.V. Concordia	V.V. Hillegom			
SDO Korfbal	SDO tafeltennis			
Hillegomse Harmonie Kapel	Crescendo			
Hillegomse Tennisclub				
Kindervreugd Hillegom	Weerestein	Jeugdland		
Crescendo Hillegom	muziekschool	zusterver. HHK		
Stichting Kunst in de Streek	Promotie Hillegom	Cultureel Platform Lisse	BIB Lisse/Sassenheim	Fioretti College en Maartenskerk
Stichting Speel-o-theek Kindervreugd	geen			
Adamas Inloophuis	Bardo en Hospies Sassenheim	Ziekenhuis Spaarne		
Stichting Culturele Raad Hillegom	Volksuniversiteit Lisse, Welzijn, Perdido			
Vereniging van Senioren KBO Hillegom	ANBO	PCOB	KBO Zuid Holland Noord	
Radio Boterbloem	SVL	VHN	Stichting Welzijn Hillegom	
Hillegomse Muziekschool	Bibliotheek	Welzijn Hillegom	Kulturele Raad	Balletschool Martha de Rijk
Mannenkoor Cantiflora				
Volkstuinvereniging "Elsbroek"	Volkstuinvereniging Bennebroek			
Hozo	SWH	muziek en toneel verenigingen	vrienden oud Hillegom	
speeltuinenvereniging Weerestein	andere lokale speeltuinen.			

Vrijwilligersorganisatie	Contact 1	Contact 2	Contact 3	Contact 4
Jeu de Boules Hillegom	Petanque verenigingen in de omliggende gemeenten			
Veilig Verkeer Nederland	Fietsersbond			
Scouting Tjarda Hillegom	Scoutinggroepen in de omgeving	Stichting Welzijn Hillegom		
Fotoclub de Bloembollenstreek	fotoclubs			
KansPlus Bollenstreek	SIEN Katwijk e.o.	VG-Belang Zuid-Holland Noord	Zorgbelang Zuid-Holland	MEE
Basisschool De Giraf	sportverenigingen	voedselbank	Kulturele Raad	

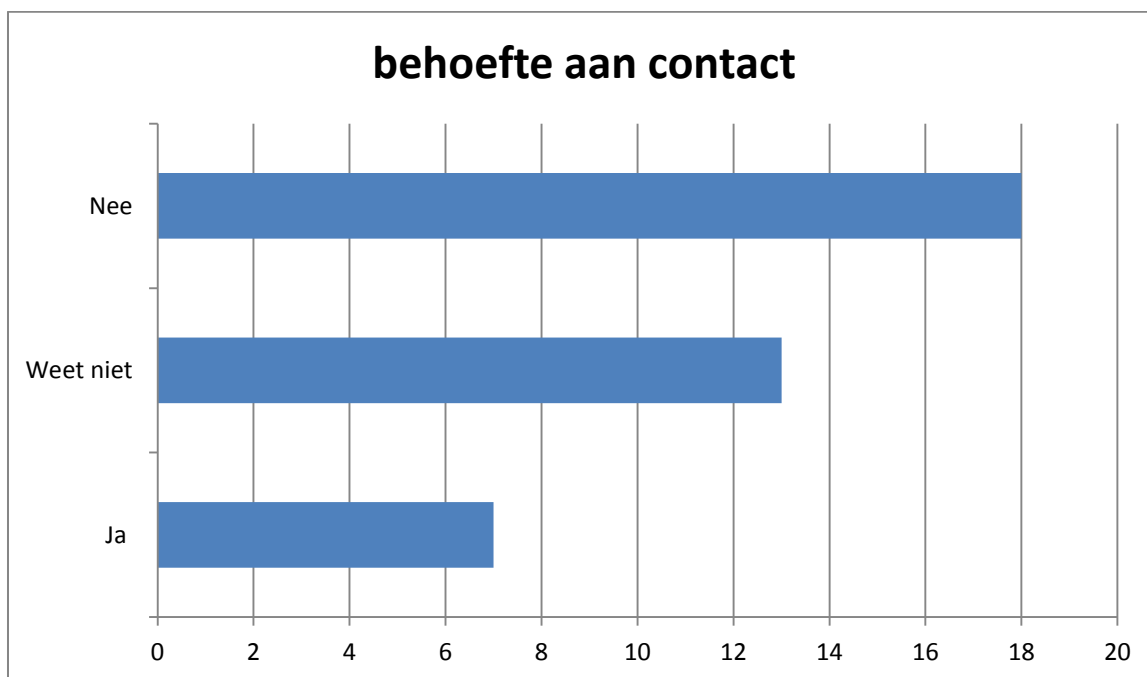
Vraag 29: Waar bestaat dit contact uit? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=34)

Anders namelijk:

- Maken gebruik van elkaars diensten, bv bus, ruimtes vrijwilligers
- Het spelen van toernooien/competities

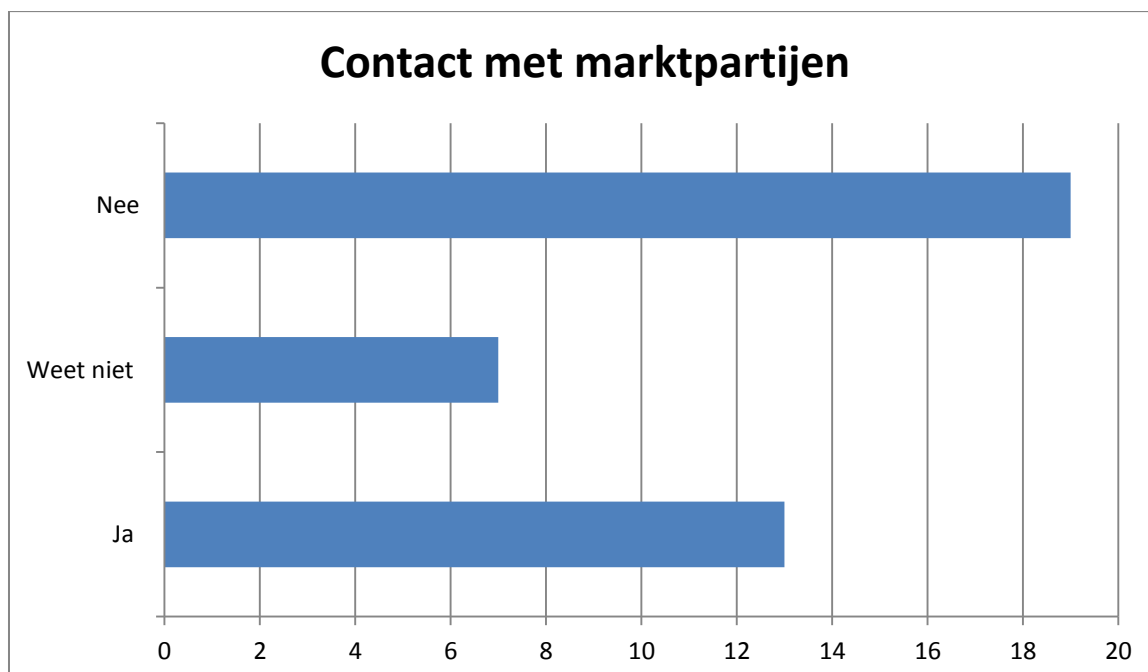
Vraag 30: Heeft u behoefte aan contact met andere vrijwilligersorganisaties? (n=38)

Vraag 31 Aan welke organisaties denkt u?

- Maatschappelijke organisaties

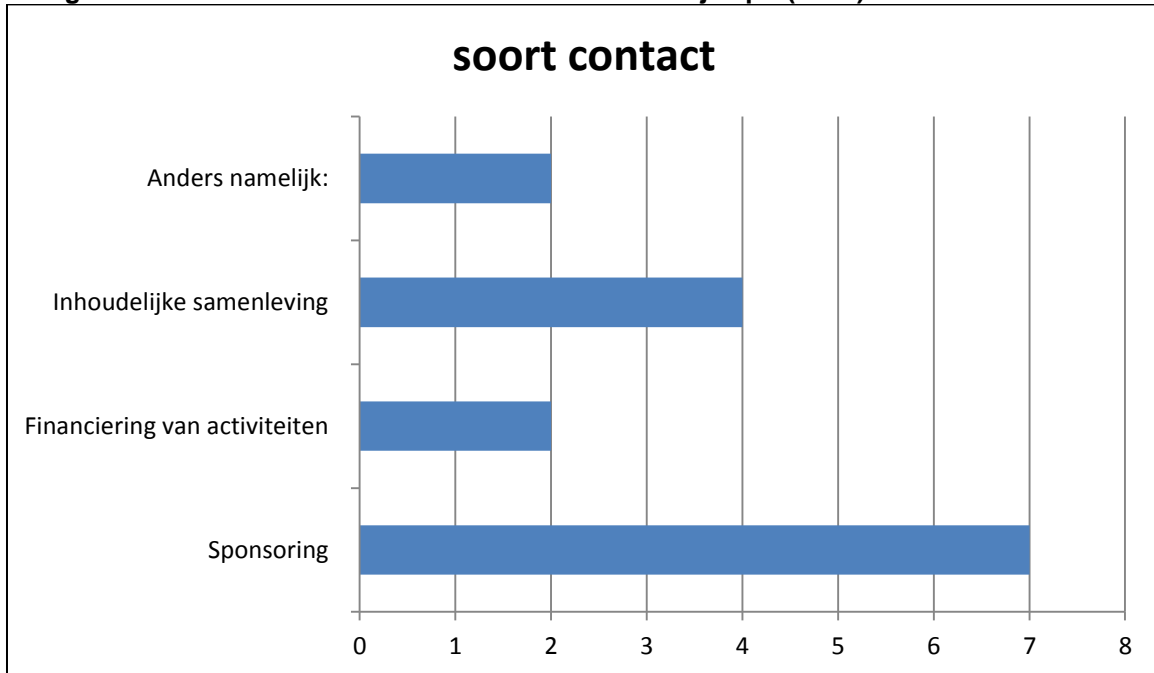
Vraag 32: Heeft u contact met marktpartijen? (n=39)

Vraag 33: Kun u de belangrijkste contacten die u heeft hier vermelden?

- MKB Hillegom e.o (82)
- Non-profit (4)
 - Woningcorporatie (2)
- Bank/verzekeringswezen (1)
- Zorgaanbieders (6)

Vraag 34 Waar richten deze contacten zich hoofdzakelijk op? (n=12)

Anders namelijk:

- Gebruik professionele kennis en materialen
- Gebruik leegstaande panden

Vraag 35: Wat heeft u nodig om i.h.k.v. de Wmo meer te kunnen betekenen:

- Voorzieningen (1)
- Organisatie (*Begeleiding/ondersteuning*) (1)
- Communicatie (*andere partijen en gemeenten*) (3)
- Vrijwilligers (*vinden, begeleiding*) (3)
- Financiën (subsidie/sponsoring) (2)
- Niets/ geen idee (4)

Vraag 36: Eventuele suggesties, ideeën over meer meedoen in Hillegom!

- Lokale media inzetten (3x)
- Er zijn al contacten met het platform Wmo
- Adverteren met 'one-liners' in de plaatselijke pers, altijd met contactnummer erbij. Ouderen zijn meer op telefoonnummers ingesteld dan op internetsites. De meeste van onze leden hebben geen computer.
- Zij kunnen zich actief inzetten voor de samenleving, uiteraard wel rekening houdende met eventuele fysieke beperkingen. Inzet kan daar uiteraard op aangepast worden.
- Hillegom heeft al heel veel vrijwilligers (circa 3000). De Hillegommer is nuchter, werkt hard en treedt niet op de voorgrond. Ons idee is dat het prima gaat.
- Deelname in ieder geval financieel gezien laagdrempelig maken en houden!
- Goede reclame, de mogelijkheden bekend maken bij breed publiek. Campagne voeren.
- Nee. Aangezien wij niets in het kader van de Wmo organiseren, kunt u ons in het vervolg misschien beter geen informatie meer sturen

Bijlage 3: Gespreksleidraad

3.1 Gespreksleidraad professionals:

1. Aanwezigheid kwetsbare groepen in bepaalde straten, buurten.
2. Bekendheid met complexen waar kwetsbare groepen wonen
3. Bekendheid omtrent vragen, noden en behoeften van kwetsbare burgers.
4. Bekendheid potenties in de buurt(en) om iets voor elkaar te betekenen.
5. "Gaten" in het vrijwilligerswerk die worden gesignaleerd op het terrein van sociale binding, leefbaarheid en zelfredzaamheid.
6. Samenwerkingsstructuren van de civil society/ vrijwilligersorganisaties
7. Bekendheid van (vrijwilligers) initiatieven, netwerken of activiteiten van formele en informele netwerken die bijdragen aan de Wmo doeleinden: burenhulp, maatjesprojecten
8. Bekendheid (contactgegevens) sociale netwerken
9. Bekendheid van ontmoetingsplekken voor ouderen en/of kwetsbare groepen

3.2 Leidraad vragenlijst vrijwilligersorganisaties

1. T.a.v. van het vrijwilligersbeleid
 - a. Hoe belangrijk zijn vrijwilligers voor de organisatie. Welke rol hebben vrijwilligers binnen de organisatie. Zijn er wensen als het gaat om het aantrekken van vrijwilligers?
 - b. Zijn leden deelnemers gemakkelijk bereid om zich in te zetten voor de organisatie
 - c. Welke mogelijkheden benut de organisatie om vrijwilligers te waarderen.
 - d. Is er sprake van een bepaalde over – of ondervertegenwoordiging van bepaalde doelgroepen
 - e. Hebben jullie een goed beeld van jullie achterban, welke talenten er zijn, wat er leeft, welke behoeften er zijn of vragen, weet men hoe de achterban naar organisatie kijkt.
 - f. Weet de achterban wat er van ze verwacht wordt v.w.b. het vrijwilligerswerk
 - g. Welke activiteiten worden er ondernomen om vrijwilligers te werven ?en werkt dat?
 - h. Welke media gebruiken jullie? zijn jullie actief met sociale media?
 - i. Maken jullie gebruik van de capaciteiten, talenten en interesses onder jullie leden of deelnemers?
 - j. In welke mate bent u On(af)hankelijkheid van de financiering van de gemeente?
2. T.a.v. bijdrage aan Wmo doelen
 - a. Heeft u een idee over hoe uw organisatie zou kunnen bijdragen aan het realiseren van de Wmo doelstellingen?
 - b. Wat heeft u nodig om de bijdrage die u levert aan de Wmo op te bouwen, voort te zetten of te versterken?
 - c. Kunt u in het kort aangeven welke activiteiten van uw organisatie bijdragen aan bijvoorbeeld de leefbaarheid in straten en buurten, de sociale binding tussen mensen en het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen?
 - d. Hoe kan de gemeente daarin bijdragen?
 - e. Zijn er onder uw leden/deelnemers mensen die onder de categorie "kwetsbare groepen" vallen? Zo ja, om hoeveel personen gaat het dan?
 - f. Om welke groep kwetsbare mensen gaat het.? Heeft u een beeld van hun vragen, noden en behoeften?
 - g. Denkt u dat de vrijwilligers van uw organisatie bereid zijn om iets voor een ander te betekenen, naast het vrijwilligerswerk dat men al doet?
 - h. Denkt u dat leden van uw organisatie de bereidheid hebben om zich in te zetten voor kwetsbare groepen?

3. T.a.v. Informele netwerken

- a. Zijn er binnen uw organisatie mensen die zich hebben op vragen, behoeften en noden van kwetsbare mensen? of heeft u zelf een idee van de mate van zelfredzaamheid in uw omgeving?
- b. Kent u mensen die behoefte hebben aan hulp en ondersteuning?
- c. Zijn er naar uw mening bepaalde buurten of straten waar veel kwetsbare mensen wonen?
- d. Kent u informele netwerken die bijdragen aan de Wmo doeleinden (andere buurtbewoners helpen) zoals buurthulp, maatjesprojecten, leesgroepen etc..
 - i. Zo ja,
 - ii. Naam contactpersoon:
 - iii. Telefoonnummer:

Definitie: Met informele groepen dolen we op kleine groepen mensen die regelmatig samenkomen om een bepaald doel te bejveren of een liefhebberij uit te oefenen. Ze hebben vaak geen institutioneel kader en onderscheiden zich van verenigingen, stichtingen en instellingen door hun kleinschaligheid, persoonlijke contacten en het onderbreken van een formele organisatiestructuur (Statuten, officieel adres, functionarissen, inschrijving bij KvK).

Bijlage 4: Opvallende uitspraken

Hillegomse Tennisclub

‘De Tennisclub zou veel meer kunnen en willen bijdragen aan WMO-doelen dan nu gebeurt. De banen kunnen overdag gemakkelijk ter beschikking gesteld worden aan specifieke doelgroepen, zoals gehandicaptentennis of tennis voor mensen met psychische problematiek; mits vanuit een instelling met begeleiding. Het enige dat ontbreekt om dit verder te faciliteren is het geld voor een rolstoeltoilet. Subsidieaanvraag hiervoor loopt stuk op bureaucratie en papierwinkel ‘.

Vluchtelingenwerk Zuid-Holland Noord

‘Alle activiteiten van de organisatie hebben als doel de zelfredzaamheid en inburgering in de Nederlandse samenleving te faciliteren en bevorderen’.

KBO Hillegom

‘De leden en vrijwilligers zijn erg betrokken en bereid om iets voor een ander te doen. De gemiddeld hoge leeftijd is hierbij een beperking.’

Hillegoms Harmonie Kapel (HHK)

Naast het gebouw is er een plein dat gebruikt wordt voor voetballen. Dit veroorzaakte ook overlast, omdat de bal vaak in de omliggende tuinen terecht kwam en schade veroorzaakte aan het gebouw. In samenspraak met de buurt en de gemeente is er een hoog hek geplaatst.

Speeltuin Jeugdland Hillegom

Sociale bindingen, samenhang vindt plaats in de speeltuin zelf en door het verhuur van het gebouw. Deze is eigendom van de Speeltuin. Het gebouw zou wellicht nog meer een wijk- en buurtfunctie kunnen krijgen als hier activiteiten op aangepast worden

Schaakclub De Uil

Er zijn binnen de schaakclub vrijwilligers die naast het werk voor de club ook bij andere organisaties vrijwilligerswerk verrichten en iets voor een ander betekenen.

Speeltuinvereniging Weerestein

De speeltuin biedt ruimte aan een groep van verstandelijk gehandicapte kinderen op zaterdagochtend (3 uur). De vrouw van de secretaris organiseert deze activiteit; zij werkt bij een zorginstelling “Hartekamp” (Noord-Holland). Het is een vorm van respijtzorg. Het idee er achter is tevens dat “twee werelden” elkaar ontmoeten.

Vrijwilligersorganisatie: EHBO

Activiteiten die de EHBO organiseert om de leefbaarheid in straten, buurten te vergroten is om aanwezig te zijn en de veiligheid te bewaken bij buurtfeesten en andere evenementen.

Radio Boterbloem

Radio Boterbloem heeft een permanente advertentie staan bij het steunpunt vrijwilligers. De ervaring leert echter dat de reactie daarop minimaal is. Ook worden er z.g. “editorials” geplaatst in de lokale weekbladen, denk hierbij aan de Lisser, Hillegom, Sassenheim enz.

Muziekschool

Wij hebben veel vrijwilligers die bij ons verschillende activiteiten uitvoeren. Door deze vrijwilligers goed op te vangen en te begeleiden wordt er aan sociaalbinding gedaan. Hierdoor dragen wij bij aan de

leefbaarheid van gemeente Hillegom. Veel jongeren volgen muziekles en daardoor hangen zij niet op straat. Dus, wij dragen bij aan leefbaarheid, sociaalbinding en zelfredzaamheid

Veilig Verkeer Hillegom

Ja, om te beginnen, wij organiseren fietsles voor mensen die niet kunnen fietsen. Wij organiseren een scootmobielcursus voor de mensen die daarop aangewezen zijn.

Scouting (vereniging) Tjarda Hillegom

Voor vrijwilligers wordt er een bedankweekend georganiseerd met barbecue. Onze vrijwilligers hoeven geen contributie te betalen. Vaak wordt de waardering van onze vrijwilligers op een informele manier gehouden.

Kansplus

'...is de laatste tijd bezig om te bekijken of er rondom mensen met een verstandelijke beperkingen een individueel netwerk te bouwen is. Daarin zou de Stg. Welzijn een belangrijke rol kunnen vervullen om vrijwilligers te vinden en te binden'

Buurtvereniging 'de buurt'

De filosofie van de bewoners is: "Leven en laten leven", maar als er iets aan de hand is of iemand heeft hulp nodig van praktische aard dan staan mensen direct voor elkaar klaar. Mede omdat de buurt langgerekt is kennen niet alle mensen elkaar goed. Er is meer sprake van "bekende vreemden".

SDO korfbal

'De vereniging heeft geen idee hoe zij daadwerkelijk een bijdrage zouden kunnen leveren aan de Wmo doelen. Onbekendheid met de Wmo speelt hier ook een rol in'.

Bijlage 5: Voorbeeld methodieken

TijdVoorElkaar

TijdVoorElkaar is een wijkgerichte marktplaats voor burenhulp, samen doen, en vrijwillige inzet in de wijk. Buurtbewoners en lokale organisaties informeren elkaar over vraag en aanbod via een community website. <http://www.tijdvoorelkaar-doorslag.nl/>

De Bronmethodiek

De Bronmethodiek helpt organisaties om te ontdekken wat er leeft in hun 'achterban', waarvoor men warm loopt en op welke voorwaarden men tijd & talenten voor de organisatie wil inzetten. www.bronmethodiek.nl

Thuis in de buurt

Publicatie van het NIZW over wijkgericht werken aan wonen, zorg en welzijn voor kwetsbare mensen. www.nizw.nl/wmo

Kan wél

Doel van Kan wél! is het stimuleren van bewonersparticipatie met de nadruk op actief burgerschap en eigen initiatief (gebruik makend van de ABCD-methode). <http://www.isabewoners.nl/Kanwel/achtergronden.htm>

De Tielse methode

Een project om de inwoners van de stad Tiel en van de omliggende dorpen op een directe en concrete manier te betrekken bij hun leef- en woonomgeving. <http://www.tiel.nl/Tiel.asp?A1PID=7119PSVOORL2&A1SID=1420114420055>

Burgers aan het stuur

Een methodiek om zelf aan de slag te gaan in de buurt om bijvoorbeeld de buurt schoner of veiliger te maken. Ontwikkeld door het NIZW in samenwerking met het Verweij-Jonker-instituut. www.burgersaanhetstuur.nl

Buurtfestiviteiten

Dit project heeft tot doel het versterken van sociale relaties in de buurt en het stimuleren van ontmoetingen tussen buurtbewoners. Mensen worden op een laagdrempelige wijze uitgenodigd actief te zijn in de buurt. www.instrumentenwijzer.nl

De Wijk is van ons allemaal

Door bewoners op hun eigen verantwoordelijkheid en inzet aan te spreken, wil het project bereiken dat samen gewerkt wordt aan een betere buurt: van consument naar producent. Een buurtpanel ('interculturele bewonersnetwerken voor leefbaarheid') doet een beroep op het zelforganiserende vermogen van een buurt. www.wijk.nl

De Ruige Hof

Door inzet van bewoners zijn 10 jaar geleden een tweetal terreinen in Amsterdam Zuidoost gespaard gebleven van verdere bebouwing. De bewoners bundelden hun krachten in deze natuurvereniging. www.opbouwwerk.nl

Bijlage 6: Methodiek “Tijd voor Elkaar”

6.1 Achtergronden

De Wet maatschappelijke ondersteuning hecht veel belang aan de sociale samenhang van een wijk. Het is niet voor niets het thema van het eerste prestatieveld van de wet. De Wmo legt hierbij sterk de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en hun sociale netwerken. In een sociaal vitale wijk kennen bewoners elkaar, zijn ze begaan met elkaars lief en leed en springen ze voor elkaar in de bres wanneer de nood aan de man komt.

De achterliggende gedachte bij de Wmo is een sterke 'civil society'. Cruciaal voor het welslagen van de Wet maatschappelijke ondersteuning is de horizontale relatie tussen burgers en tussen netwerken van burgers. Een goed functionerende 'civil society' is zelfredzaam, veerkrachtig en minder afhankelijk van de markt en overheid. Daar waar de civil society gekenmerkt wordt door sociale binding en persoonlijke relaties van waaruit mensen elkaar informele zorg bieden, betekent het dat een beroep op individuele hulp en welzijnsdiensten beperkt wordt. Dat is goed voor de overheid, maar ook voor mensen zelf.

Als namelijk de kwaliteit en de omvang van sociale netwerken voldoet, zullen mensen meer participeren en sneller kunnen rekenen op sociale ondersteuning. Sociale netwerken verminderen de vraag naar professionele zorg. Juist ook zwakke schakels (geen intensief contact) blijken van grote waarde voor sociale ondersteuning. “Een goede buur is beter dan een verre vriend”. Helaas wonen kwetsbare inwoners vaak daar waar de sociale binding onder druk staat. Hierin kan het welzijnswerk het verschil maken; door het realiseren van een prettig sociaal leefklimaat en de civil society (vrijwillige inzet) te versterken. Dit kan zij doen door informele netwerken te mobiliseren, als hulpbron voor “informele solidariteit” en “concrete wederzijdse steun”, of met haar diensten daarop aan te sluiten. Dat vereist activiteiten en diensten gericht op alle burgers binnen de lokale gemeenschap (ook op de vitale en initiatiefrijke). Professionals werken samen met vitale, initiatiefrijke en actieve burgers, en trainen ze om als buurtbemiddelaar, vrijwilliger, mentor of buddy aan de slag te gaan. Binnen deze

Welzijnswerk speelt een rol in de transitie van “verzorgingsstaat” naar “Zorgzame samenleving”. De “zorgzame buurt” kan daarin deels voorzien. Uit onderzoek van Lilian Linders “De betekenis van nabijheid” blijkt dat informele zorg iets persoonlijks is en dat het al dan niet bestaat van een hoge mate aan “sociale samenhang” daar niet aan bij of afdraagt. Informele zorg verrichten is een persoonlijke keuze, op basis van een persoonlijke (ontstane) band. Voor de familie doet men dat vanzelfsprekend maar voor een ander niet zondermeer. Dat wordt vooral veroorzaakt door drie soorten verlegenheid namelijk de verlegenheid om het aan te bieden, te vragen en te accepteren. Het versterken van de informele zorg zal deze drie verlegenheden moeten zien te doorbreken. Er zal een verbinding gezocht moeten worden tussen de vraagverlegenheid en het feit dat mensen best iets willen betekenen voor een ander, maar niet zo goed weten hoe dat aan te pakken.

Willen we dat realiseren dan moeten we niet op het buurtniveau gaan zitten maar op het persoonlijk niveau, en dat zijn de professionals niet gewend. Overigens gaat dat op stedelijk niveau met bv. maatjes en buddyprojecten weer gemakkelijker dan op buurtniveau. Daarbij speelt een rol dat mensen die wat mankeren elkaar gemakkelijker helpen dan dat vitale, weerbare mensen, kwetsbaren helpen. Kennelijk vergemakkelijkt een vergelijkbare situatie waarin men verkeerd de onderlinge band en contacten en daarmee de informele zorg. Het is daarom maar zeer de vraag of het onderscheid tussen weerbaar en kwetsbaar zinvol is, want daarmee wordt het risico gelopen dat over het hoofd wordt gezien dat kwetsbaren onvermoede mogelijkheden hebben. Dat laat onverlet dat bij deze groep gewaakt moet worden voor een “mantelval” en verlichting van de taken noodzakelijk kan zijn.

Het gebrek aan informele zorg is niet een kwestie van het aanbod van informele zorg vergroten, maar eerder de drempels om informele zorg te vragen weg te nemen, waardoor de informele zorg zal toenemen, gezien het persoonlijke karakter ervan. Met de prestatievelden van de Wmo 1 en 4 wordt vooral ingespeeld op de aanbodsijde van de informele zorg, terwijl blijkbaar de “vraagkant” een blinde vlek is.

Opbouwwerk dat gericht is op het versterken van de participatie en sociale cohesie bereikt veelal zichtbare en weerbare burgers, zij zouden zich daarom veel meer moeten richten op kansarme burgers. Dat zijn vaak de groepen die ondergebruik maken van de voorzieningen vanwege onwetendheid, bureaucratie en ontoegankelijkheid van voorzieningen. Welzijnswerk zou zich veel sterker moeten richten op de bestaande sociale netwerken rondom de hulpbehoevende, dat te versterken, dat te vergroten.

sociale netwerken ontstaan ook wederzijdse hulprelaties. Te denken valt aan instrumentele steun (planten water geven, helpen bij klusjes, suiker 'lenen' van elkaar e.d.), sociaal-emotionele steun (luisterend oor bieden, begrip of medeleven tonen), en informatieve steun (geven van informatie en advies). Die veranderende rol van welzijnswerk komt tot uiting in een nieuwe combinatie van social work en community development (maatschappelijk werk en opbouwwerk); de sociaal werker.

6.2 De kern van de methodiek

De doelstelling van "Tijd voor Elkaar wordt als volgt geformuleerd:

"Het onderlinge contact tussen wijkbewoners versterken, door te stimuleren dat ze activiteiten uitvoeren voor en met elkaar."

De beoogde resultaten zijn:

1. Inzicht in de huidige activiteiten van bewoners in de wijk (vrijwilligerswerk, deelname aan georganiseerde activiteiten en burenhulp) en betrokkenheid bij wijkactiviteiten;
2. Inzicht in de bereidheid tot deelname aan het project;
3. Overzicht van concrete vragen, noden en aanbod en capaciteiten en talenten;
4. Een zo groot mogelijk aantal matches van vraag en aanbod tussen bewoners.

De uitgangspunten van de methodiek zijn

1. Wederkerigheid, het gaat om wederzijdse dienstverlening tussen buurtbewoners, ter voorkoming van afhankelijkheid en ter bevordering van een duurzaam sociaal netwerk;
2. Vrijwilligheid, er komt geen betaling aan te pas;
3. Onafhankelijkheid, het project staat formeel los van vrijwillige of professionele organisaties en wordt daar door het publiek ook niet mee geassocieerd.

Een specifieke invulling werd gevonden in de aanpak met:

1. Een huis aan huis benadering, er vindt bemiddeling plaats tussen directe burens waardoor een groter sociaal netwerk in de directe woonomgeving ontstaat. Contacten worden niet gezocht in de anonimiteit van de publieke ruimte of media;
2. Het eventueel inzetten van stagiaires en vrijwilligers, in korte tijd veel enquêtes afnemen, met kans op meer matches.

Uit de aanpak in Brabant komt de navolgende fasering naar voren:

1. De voorbereidingsfase

Ontwikkelen van draagvlak bij wijkpartners en het realiseren van de benodigde randvoorwaarden.

2. Uitvoering: de inventarisatiefase

Het outreachend in contact treden met de bewoners om zicht te krijgen op vragen, wensen, noden, behoeften en wat kunnen (talenten), willen en doen mensen al.

3. Uitvoering: de koppelingsfase

De sociaal werker draagt zorg voor persoonlijke contacten waardoor er een basis wordt gelegd voor het matchen van vraag en aanbod. Daar waar noodzakelijk worden de signalen belegd bij de verantwoordelijke instantie of wordt de hulpvraag gematcht met de juiste professional.

4. Projectevaluatie

Het evalueren van de resultaten en het proces van samenwerking.
